

UNITED NATIONS
United Nations
Interim
Administration
Missionin Kosovo

NATIONS UNIES
Mission
d'Administration
Intérimaire des Nations
Unies au Kosovo

KUVENDI I KOSOVËS СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

BÜLTEN

Mayıs, 2006. Nr. 12

MİLLETVEKİLLER MECLİS'İN YÖNETİMİNDEKİ DEĞİŞMELERİ KABUL ETTİLER VE YENİ KOSOVA HÜKÜMETİ'Nİ OYLADILAR

Kolë Berisha-Meclis Başkanı, Agim Çeku-Başbakan

VIYANA MÜZAKERELERİ HAKKINDA TARTIŞMALAR

Kosova'nın bölgesel toprak bütünlüğü ve onun bütünlük niteliği dokunulmazdır

UNMIK Şefi, Berisha'nın Meclis Başkanı görevine gelmesini olumlu olarak değerlendirdi

*Yasa'nın kabul edilmesi ve standartların yerine
getirilmesi ile ilgili olan yasaların yayınlanması
körükenmelidir*

*Petersen, Haziran ayında Kosova'da göze çarpan
bir gelişme hakkında rapor sunmaya fırsat bula-
cağına dair ümitli olduğunu vurguladı*

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha, Kosova BMÖ Genel Sekreteri Özel Temsilcisi Soren Jessen Petersen'i bugün kabul etti ve ülkenin statsüsü konusunda yapılan müzakerelerin sonuna kadar, Kosova enstitülerinin yapması gereken çalışmalara değindi.

Meclis Başkanı Berisha, bu dostane görüşme süresinde, standartların yerine getirilmesi ile ilgisi olan yasaların acil olarak kabul edilmesi gerektiğini söyledi ve Petersen'den ise, Kosova Meclisi tarafından kabul edilen yığılmış olan ve aynı zamanda standartların yerine getirilmesi ile ilgisi olan yasaların daha çabuk imzalanması ve yayınlanmasını istedi.

UNMIK Şefi Petersen, Meclis'in başına gelmesiyle Meclis Başkanı Berisha'nın uyguladığı olumlu değişmelere saygı duyduğunu, bu kanının, sadece kendisinin değil, Kosova'daki diğer uluslararası temsilcileri ve hatta Temas Grubu tarafından ortaya atılan değerlendirmeler olduğunu ileri sürdü. Devamında o, Kosova Meclisi ve Hükümeti'nin çalışma dinamiği ile memnun olduğunu ve Haziran ayında BMÖ GK önünde, Kosova'da göze çarpan bir ilerleme hakkında konuşmak için fırsatı olacağına derinden ümit ettiğini de vurguladı.

Petersen, olumlu sonuçların elde edilmesi yönünde, enstitülerin samimi olduklarını gözlemlediğini, ancak bu etkinliklerin, özellikle pratikte de uygulanması gerektiğini işaret etti.

İÇERİĞİ:

Almanya ile Kosova Meclisleri arasında işbirliğinin derinleştirilmesi istendi 10

Tüm belediyelerde denetime destek sunulmakta..... 11

İstikrarlık Paketi, Kosova toplumu ile enstitülerin demokratikleşmesine ilgi göstermekte 12

Kosova'da aleni tedarik Yasası'nın bazı maddeleri, tenderlerin yayınlanması ile ilgili zaman süreçleri başta olmak üzere, pratikteki bazı uygulamalarda engeli oluşturuyor..... 13

Hukuki çerçevenin sağlanması karayolu ulaşımının gelişmesinde uyumlu olmalıdır.....14

Redaksiyon:

Sherif Konjufca, Shefqet Rexhepi, Celal Ilyas, Edona Fetahu

İrtibat telefonları:

038 211 186, 038 211 949, 038 211 189, 044 127 921

Tel/fax: **038 211 188**

E- mail:

media@assembly-kosova.org

Web sayfası:

www.assembly-kosova.org

Kolë Berisha-Meclis Başkanı, Agim Çeku-Başbakan

Kosova Meclisi'nin 10 Mart tarihli olağanüstü Meclis oturumunda, Milletvekili Naim Maloku'nun başkanlığında düzenlendi. Bu toplantıda, Kosova Meclisi'nin yeni Başkanı görevine Milletvekili Kolë Berisha seçildi. Kolë Berisha aynı zamanda Başkanlık Kurulu Başkan'ı görevinde de bulunacaktır. Milletvekili Sabri Hamiti ise Başkanlık Kurulu'nun yeni üyesi oldu. Berisha ve Hamiti, Nexhat Daci ve Fatmir Sejdiu'nun yerine seçildiler. Sejdiu geçenlerde Kosova Başkanı görevine atanmıştı

Toplantının başlangıcında, Kosova Meclisi yönetimindeki bu değişimler hakkında Kosova Meclisi'nin LDK Grubu Başkanı Alush Gashi bir açıklamada bulundu. Bundan sonra bu konuda PDK ve ORA muhalefet partileri şefleri

Thaçi ve Suroi ve diğer Meclis grup şefleri de açıklamada bulundular.

Başlangıçta, Başkanlık Kurulu üyesi **Naim Maloku**, 9. Bölümü, 1,7 ve 9. noktası ve Anayasa Çerçevsi'nin 1. ve 8. noktası, bun-

dan başka Kosova Meclisi Yönetmeliği'nin 4. ve 5. Düzenlemesi'ne uygun olarak Kosova Meclisi'nin LDK Grubu'nun, Başkanlık Kurulu üyesinin ve Kosova Meclisi Başkanı Nexhat Daci'nin Kosova

Meclisi Milletvekili Kolë Berisha ile değiştirilmesi, bundan başka Fatmir Sejdiu'nun Kosova Başkanlık Kurulu üyesi Sabri Hamiti ile değiştirilmesi için Meclise baş vurduğunu ileri sürdü. Devamında Kosova Meclisi'ndeki LDK Grup şefi Alush Gashi, söz konusu grubun, yekvücutlu destek sayesiyle, Kosova Meclisi Başkanı Nexhat Daci'nin, Milletvekili ve LDK Başkan yardımcısı Kolë Berisha ile değiştirilmesi, bundan başka Kosova Meclisi Başkanlık Kurulu üyesi olan Fatmir Sejdiu'nun Kosova Başkanı görevine atanması ve kendi isteği üzere Kosova Meclisi üyeliğine istifada bulunması itibariyle, Kosova Demokratik Birliği sıralarından olan Milletvekili Sabri Hamiti'nin Kosova Meclisi Başkanlık Kurulu üyeliğine önerdiğini ileri sürdü.

Alush Gashi katılımcıları, 9 Mart 2006 tarihinden itibaren, Ali Sadriu'nun Milletvekili ve Kosova Meclisi'ndeki LDK Grup üyesi olduğunu söyledi.

Jakup Krasniqi, Kosova Meclisi'ndeki PDK Grup Şefi, söz alarak şunları ileri sürdü: En büyük Meclis partinin isteğine saygı gösteriyoruz, ancak, meclis grup olarak bir soruda bulunmak zorundayız. Başkanlık yapan kişi, bu Meclisin birkaç noktasını ve Yönetmeliğin bazı maddelerini andı. Üçüncü bölümde, Başkanlık Kurulu'ndan söz edildiği 5. Düzenleme 3. noktada şunlar durur: "Meclis Başkanı, Meclis'teki görevine istifada bulunabilir, istifa olayı, yazılı şekliyle, bundan önce Meclis Başkanlık Kurulu'na sunulmalıdır. İstifanın kabul edilmesinden sonra, Meclisin eski başkanı atayan politik parti ya da koalisyon, başkan görevine bu Yönetmeliğin 4. düzenlemesi ile uyumlu bir şekilde adayını önerir. 5. Düzenlemenin 5 noktasında şunlar yazar: "Meclis Başkanı ya da

Meclis Başkanlık Kurulu üyenin, onu atayan politik parti ya da grubun önerisi üzere görevden alınması süreci, onun seçilmesi sürecine uygun bir şekilde yapılır. Bu münasebetle, Meclis çalışmalarına ait Yönetmeliğe ya saygı gösteririz ya da bu Meclis'te kendimizin kabul ettiği bu Yönetmeliğe saygı göstermeyiz.

Naim Maloku, şu anda görüşülmekte olan, gündem sırasının ikinci noktası, Başkanlık Kurulu üyesi ve Kosova Meclis Başkanı Nexhat Daci'nin, Kolë Berisha ile değiştirilmesi olduğunu söyledi ve bundan dolayı, en büyük meclis gruba ait Başkanlık Kurulu'nun iki üyesinin görevden alınması değil değiştirilmesinden söz edildiğini vurguladı. Devamında, oyçoğunluğu ile Milletvekilleri, Kosova Meclisi'ndeki LDK Grubun önerisini kabul ettiler.

Parlamentar demokrasinin gerçek tapınağı

Toplantıyı yöneten, seçim işi bittikten sonra, Kosova Meclisi'nin yeni Başkanı Kolë Berisha'ya söz verdi, Kolë Berisha şunları dedi: "Bana gösterilen güven dolayısıyla, bugünden itibaren bu Meclis çerçevesindeki denetimi, çalışmalarını ile diğer etkinliklerin koordinasyonunu ve yönetimini yapacağımın bilincindeyim. Siz verdiğiniz oy sayesiyle beni, büyük bir işle görevlendirdiniz, büyük emek, sorumluluk ve özveriye gerektiren bir işle görevlendirdiniz.

Kosova, karar verici aylarını ve günlerini, hatta saatlerini yaşamaktadır. Biz şimdi Kosova daha doğrusu yurttaşların yani halkın özgür oylarından kaynaklanan Kosova enstitüleri için tarihi bir safhaya girmiş bulunuyoruz. Ki biz, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği ülkeleri tarafından

yönetilen sayısız arkadaşlarımızın yardımını sayesiyle halkın bu oyunu, sonuna kadar, güney doğu Avrupa'nın bu bölümünde örnek olacak bağımsız ve egemen devletin, demokratik Avrupa'ya eklenecek ve bir yüzyıl boyunca iki sefer ve en zor durumlarımızda yanımızda olan en büyük müttefikimiz olan Amerika Birleşik Devletleri ile devamlı dostluğu olacak bir devletin amacını sonuna kadar götürmeliyiz.

En önemli mekanizmalardan biri olarak ve Kosova'nın bağımsız ve egemen bir devlet olması için en önemli etmen anlamındaki bu Meclis, çok büyük ödevlerle görevlendirilmiştir. Bundan dolayı geçmekte olduğumuz şu günlerde, az çok sayısı daha az olan sizin partileriniz olduğu gibi benim de en büyük partim üstünde, daha büyük ve daha palı bir şey vardır, buysa partiden, kişiden, gruptan ve cinsten üstün olması gereken, bağımsız ve egemen bir devlet olarak Kosova, çocuklarımızın ve gelecek nesillerin bugünü ve geleceğidir.

Sizin önünüzde, politik sisitemini, hukuk, ekonomik ve Kosova devletinde diğer alanları belirleyen, düzene koyan ve cezalayan akidlerden kaynaklanan ve kaybaklanacak bu ilahi evin Meclis demokrasinin gerçek tapınağı, milletvekillerin serbest konuşacağı bir tapınak, idare ve muhalefetin, azınlık ve çoğunluğun güçlü sesi olması, dolayısıyla etnik, politik, cinsiyet ve dini farkların yapılmadığı bir Kosova'nın tüm yurttaşlarının eşit haklı devleti olması için bütün varlığım ile çalışacağıma dair itiraf ediyorum. Milletvekilin, bu evin tam sahibi olarak hissetmesi yönünde çaba harcayacağım. Bana sizin yardımınız gerekecektir ve Sizin de benden yardım göreceğinize inanmalısınız.

Bu evde çalışmalar için daha güzel ve daha normal koşulların yaratılması ve her milletvekili ve güncel

olanakların mücade ettiği kadar, buradaki herkesin olası sorunlarının çözümlenmesi yönünde sürekli çalışmalarda bulunmakla birlikte, bu evde hakeşitli işçiler arasında birinci kişi olarak, meclis grupları, kurullar ve Kosova Meclisi'nin diğer organları sayesinde Meclis Başkanlık Kurulu'nda benim için en önemli olan amacın derinleştirilmesi yönünde çaba harcayacağım. Bu amaçların gerçekleşmesi için ise şu koşulları gerçekleştirmek için çalışacağım: "tolarens, anlayış ve işbirliği, çünkü sadece bu şekilde ileriye doğru gidebiliriz.

Bana göre bu ve diğer amaçların gerçekleşmesi için en iyi yolun şu olduğunu düşünüyorum: Anayasanın ve diğer alt yasaların harfi harfine uygulanması, dolayısıyla ilk sırada, bu Meclisin Yönetmeliği'nin uygulanmasıdır. Uygur halklar, yazılı normlara göre hareket eder, biz de böyle olduğumuzu göstereceğiz".

Kolë Berisha devamında, şimdiye kadarki Kosova Meclisi Başkanı Nexhat Daci'ye, Kosova ve onun halkı için en ağır koşullar altında sunduğu çalışmalar ve bu enstitünün yönetilmesi katkısından dolayı teşekkür etti. Aynı zamanda LDK yani partime de teşekkürlerimi sunarım. Kolay olmayacaktır, ancak beraberce üstesinden geliriz. Dostlarımızın, ilk sırada Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupalı dostlarımızın, şimdiye kadar olduğu gibi şimdiden sonra da bize yardım edeceklerine inanıyorum. Amerika ve Avrupa, bize yardım etmek ve bu uygarlığın bir parçası olmamız için burdalar. Dostlarımıza bunun bizim de son amacımız olduğunu garanti ederiz. Kosova Başkanı **Fatmir Sejdiu**, toplantının devamında milletvekiller önünde, Kosova Başbakanı için Agim Çeku'nun adaylığını bildirdi.

Agim Çeku ise, hükümet kabi-

nesinin yapısı için Listeyi açıkladı. Çeku şunları dedi: Kosova Anayasa Çerçevesi ve Kosova Başkanı tarafından verilen görev süresi esasınca, hükümet koalisyonunun partnörleri ile gereken tavsiyelerde bulunduktan sonra, Kosova Hükümet kabinesini takdim etmeme mücade ediniz:

Lutfi Haziri, Kosova Başbakan yardımcısı ve Yerel Özyönetim Bakanı,

Haki Shatri, İktisat ve Finansı Bakanı,

Jonuz Salihaj, Adalet Bakanı,

Melihate Tërmkollı, Kamu Hizmetler Bakanı,

Ethem Çeku, Enerjetik ve Madencilik Bakanı,

Agim Veliu, Eğitim, Bilim ve Teknoloji Bakanı,

Slaviša Petkovi?, Geri Dönüş ve Topluluklar Bakanı,

Sadik İdriz, Sağlık Bakanı,

Bujar Dugolli, Ticaret ve Endüstri Bakanı,

Qemal Ahmeti, Ulaşım ve Telekomunikasyon Bakanı,

Adrian Xhini, Çevre ve Alansal Planlaştırma Bakanı,

İbrahim Selmanaj, İş ve Sosyal Refah Bakanı,

Astrit Haraqija, Kültür, Spor Bakanı,

Tomë Hajdaraj, Tarım, Ormancılık ve Köy Kalkınmasına ait Bakan yardımcısı,

Aziz Lila, Yerel İdare Bakan yardımcısı,

Behxhet Brajshori, İktisat ve Finansı Bakan yardımcısı,

Blerim Kuqi, İçişleri Bakanı yardımcısı,

Dejan Jankovi?, İçişleri Bakanı'nın ikinci yardımcısı,

Mark Komoni, Kamu Hizmetler Bakan yardımcısı,

Sylë Hoxha, Adalet Bakan yardımcısı,

Agron Dida, Enerjetik ve Madencilik Bakanı yardımcısı,

Fevzi Berisha, Eğitim, Bilim ve Teknoloji Bakan yardımcısı,

Nazmi Fejza ve İbush Bajrami, Geri Dönüş ve Topluluklar Bakan yardımcısı,

Fadil Kryeziu, Sağlık Bakan yardımcısı,

Kadri Kryeziu, Ticaret ve Endüstri Bakan yardımcısı,

Blerim Baruti, Ulaşım ve Telekomunikasyon Bakan yardımcısı,

Merxhan Abdyli, Çevre ve Alansal Planlaştırma Bakan yardımcısı,

Lulzim Leci, İş ve Sosyal Refah Bakan yardımcısı,

Anxhelina Krasniqi ve Ergün Köroğlu, Kültür, Spor Bakan yardımcısı,

Tarım, Ormancılık ve Köy Bakanı ve Yerel İdare Bakan yardımcısı işyerlerine kimsenin seçilmediğini denemişsinizdir. Anayasa Çerçevesi'ne uyumlu olarak sözkonusu işyerleri Sırp listesi için yedek olarak ayrılmışken, Adalet Bakan yardımcısı görevi de Türk Demokratik Partisi için yedek olarak ayrılmıştır.

Koalisyon partnörleri, adayları göstermeye hala hazır değiller, ancak, söz verdiklerine göre en kısa zamanda Hükümetin kabinesine sözkonusu adaylar listesini sunacaklarını söylediler.

Kosova Hükümeti'nin bu tutumunu, koalisyon partnörleri ile imzalanan bir anlaşma ile, belirli bir süre içinde Kosova Hükümeti'ndeki her bakanın çalışmaları değerlendirilecek ve olumsuz değerlendirme durumunda, bakanların, diğer aday ile değiştirilmesi istenecektir, diye vurguladı Agim Çeku.

Hükümetin bu adayının oylamaya verilmesi için çağrıda bulunan Çeku, milletvekillerin güvenoyunun, bu adayların Kosova'nın bütün yurttaşlarının çıkarı için çalışacakları ile görevlendirildiklerini söyledi ve Kosova'nın bağımsız ve ege-men bir devlet olması yönünde

süreçleri ileriye doğru itmek için elden gelenin yapılacağını vurguladı.

En büyük zorbalığın tekrarlanması isteniyor

Hashim Taçi, listenin açıklanmasından sonra, söz aldı ve Kosova'nın, büyük politik süreçlere ve çoğulcu dünyasının gelişmesi sürecine ayak bastığını vurguladı. Politikada genel olarak değişimler, işlerin iyi gitmediği zamanlarda gereklidir. Ancak onlar, demokratik kurallara ve bir ülkenin anayasa esasına dayanmalıdır.

Benim ve Kosova Demokratik Partisinin isteği dışında, bugün de tekrarlamak istiyorum ki, bu Hükümetin bu koalisyonunun kurulmasının daha başlangıcında, bizim politik ve vatandaş kaygımızı belirtirken, bunu delillerle göstermeye çalıştık. Bunu demokrasiye, güvenliğe, ülkenin politik statüsüne ve Kosovalıların yurttaş refahı için bir tehlike olarak değerlendirmiştik. Bir yıldan beri Kosova, en kötü bir şekilde yönetilmiştir. rüşfetin sonu gelmiyor, kötüye kullanma olayları, güncel koalisyon Hükümetinin amblemi olmuştur.

Kosova için bu çeşit zorbalığına dair gerçekler, etmenler ve etkiler, demokratik muhalefet tarafından ortaya atılmıştır, bunlar geniş kamuoyu, sivil toplum, güncel koalisyonun uyanık demokratik etmenleri tarafından doğru bir şekilde anlaşılmalıdır, bunlar medyaların çoğu tarafından doğru bir şekilde takdim edilmiştir ve şimdi onlar, ister yerli ister de uluslararası adalet tarafından basamak basamak gün ışığına çıkıyor. Kosova'nın bu çeşit kötü yönetilmesinin sonucu olarak Kosova bugün, daha da fakirdir, sosyal güvensizlik artmış, iktisat kalkınma düşüş kaydetmiştir. Süreç olarak özelleştirme, güncel idari

strükütürü tarafından özelleştirilmiştir, işsizlik artmış, vatandaşların refahı devamlı düşüş kaydetmektedir.

Güncel Hükümette, değişimler meydana gelmiyor, aksine politikadan gelen zoraki değişimler meydana gelmektedir. Hükümetin birinci adamı, politik ticareti sayesiyle gönüllü olarak uzaklaştı, başkası geldi. Hükümette birinci adam, güncel Hükümetin en küçük felaketi idi. En büyük felaket kalmıştır. O burdadır. Bugün Kosova Meclisinde, tam bir bilinç ile, en büyük zorbalığıun yapılması çalışılıyor.

Yeni Hükümete destek

Gjylnaze Sylja, Kosova Meclisi'ndeki AAK Grup Şefi, yeni görevi itibarıyla Kolë Berisha'yı kutlarken, onun temsil ettiği politik özne ile sıkı işbirliğini teklif etti. Politik olgunluğumuzu göstermek, önemli bir dönemde tek amaç için yekvücutluluğumuzu göstermek için savaşım vereceğiz. Ben, yeni Hükümete oyumu veriyorum.

Alush Gashi, Kosova Meclisi'ndeki LDK Grup şefi, Anayasa Çerçevesi'ne dayanan öneriyi desteklediğini ve yeni Hükümette görev süresi için Kosova Başkanını ve Agim Çeku başta olmak üzere bütün listeyi desteklediğini söyledi.

Aynı zamanda, muhalefet olarak, çok açık ve transparent olacağımızı, organ ve Hükümeti Meclis denetim için büyük çaba harcayacağımızı bir daha tekrarlıyoruz.

Hükümet yapısı için önerilen listeye göre görev süresi adresine gelen ithamlara karşı geldi. Gashi, muhalefet milletvekillerini, yeni Hükümet'in seçilmesi için Kosova Meclisi'ndeki LDK Grubu'nu desteklemeleri çağırdı ve bunun, sağlığın ve Kosova demokratik enstitülerin, geçici enstitülerden

sürekli enstitülere dönüşmesi ve gelişmesinin işaretlerden biri olduğunu vurguladı.

Bu büyük değişimler neden meydana geldi

Jakup Krasniqi, Kosova Meclisi'ndeki PDK Grup Şefi, yanlış olan zamanın, bu yasamanın daha birinci toplantısında ortaya atılan ve bundan sonraki toplantılarda da belirtilen ve delillerle gösterilen, Kosova Meclisi'ndeki PDK grubunun uyarıları ve ifadelerini birer birer tasdiklayacaktır, dedi.

Koalisyon, özyönetime ve devamındaki geçici etkinliğine, hiçbir başarı gösterilemez. Bunu, Kosova idari ve yasama gibi en hayati görevlerdeki olaylar göstermektedir. Bunlar, diğerleri arasında, bağımsız ve egemen Kosova devletinin uluslararası tanınması için, ülkeye ve vatandaşlara gerekli olan alkın yekvücutluluğunu da zeddelediğini göstermiştir.

Koalisyon Meclise ve Kosova'nın bütün yurttaşlarına, bu büyük değişimlerin neden meydana geldiğini, bunun ülkenin çıkarı için kaliteli değişimlerin yapılması için mi yoksa koalisyon partilerindeki gruplar içindeki değişimler sonucu mu meydana geldiklerinin nedenlerini açıklamalıdır.

Yapılması gereken değişimlerin nedeni nedir? Koalisyon, neden üçüncü kez aynı kişilerle rüşvetçiliğin kaydedilmesi isteminde bulunduğunu açıklamalıdır.

Düşüncemize göre, değişimler daha önceden yapılmalıydı, fakat gizlice değil, herşeyden çok bu değişimler, yasalara saygının gösterilmemesi ve güçlü iktidarları, özellikle yürürlükte olan yasalara saygı göstermeyenler ve kendi isteğine göre çalışan iktidarları üreterek, fakir Kosova'da vergileri ödeyenlerden toplanan finans araçlarının kötü yönetimiyle ilgili

tüm deliller ile gerçekleri ortaya atarak yapılmalıdır. Adalet Mahkemesi önünde hesap verecek yerde, onlar ileride daha güzel yerlere gelmeleri amacıyla özgeçmişlerin daha da zengin olmasına önem vermektedirler. Oysa Kosova enstitüleri ile yurttaşlar, onların özgeçmişlerine değil, ülkeye gerekli olan derin ve içerikli değişmelerin yapılmasına ihtiyaç duymaktadır.

Kosumi Kabinesi, Bajram Kosumi'nin yönetmiş olmasından değil, örgütlü suçlar dünyasından gelen bakanlarla donanmış oldukça zayıf kabinedeki görevi üstlenmesi yüzünden başarısızdı. Şimdiki iktidarın şekli gözönünde bulundurulursa, o zaman mevcut koalisyonun, Kosova ile onun yurttaşlarına gerekli olan iyi bir yönetimi sunması mümkün değildir.

ORA Reformcular Partisi Şefi, Milletvekili Veton Suroi, konuşması sırasında özetle şunları dedi: "Bize sunulan ya da oylarımızı isteyen Hükümet, ne yeni bir programı oluşturmuş, ne de bizlere eski programın sunulduğunu bildirmiştir. Onlar bizlere, yönetimde değil, eskiden kalma, daha doğrusu XVII, XVIII ve XIX yüzyıla ait arazilerin alım-satımı şeklindeki yazılı anlaşmayı sunmaktadırlar. Program ile anlaşma yetersizliği, söylenenlerin yetersizliğidir ve bu halkın dilinde "pişmana düştü" olarak kullanılmaktadır. Ve bu gün bu Mecliste, tüm Bakanların görevlerinde kalmaları şantajıyla yeni bir hükümetin kurulacağı belirtilmektedir. Onlar bizleri tehdit edip, daha başarılı insanların varolmadığını ortaya atarak, Kosova'nın istikrara kavuşması amacıyla ister istemez görevlerinde kalmalarını ısrar etmektedirler. Kosova, bu Meclis, tüm politik partiler ve hepimiz her gün, özellikle dramatik durumlarda istikrarlık sınavına tabi tutulduk. Öyleki, neden istikrarlık ya da istikrarsız-

lıktan korkuyoruz? Ne yazık ki bu Hükümet, ister nihayi sonuç, ister de öneri halinde, şantaj hükümeti olarak tarihe girmiş olacaktır.

Hayat süresince alınan her çözüme ya da karar, delillerin tartılması demektir, ve bu gün bizler hepimiz bunu kendi moral ile politik bilinç tartımızla ölçmek zorundayız. Örneğin, şu anda mevcut olan Hükümet oluşumunun çıkarı nedir? Politik programı olmayan bu Hükümet oluşumunun ne gibi çıkarı olabilir? Yönetim programı hangisidir ve verilen görevleri yerine getirmeyen bakanların değişmesinden yana olmayan bu Hükümetin çıkarı nedir? Sayın bayanlar ve baylar, bunların tek çıkarı iktidar ile Hükümette kalmaktır. Ve eğer bu bir gerçekse, o zaman iktidarda kalmak, Hükümetin sunmuş olduğu kolaylıklardan faydalanmak anlamına gelmektedir. Bunların hepsi doğruysa, ne yazık ki Kosovalıların hepsi, oldukça pahalı arabaların satın alınmasından paralel olan özel ya da parti fonlarının kurulmasına kadar, son yıllarda ve aylarda bu gibi kolaylıkların yasaya aykırı olarak ve enstitüler dışında istifade edildiğine şahit olmuştur.

Kosova, bu yıla ilk kez bütçe defisitiyle girecektir. Geçen yılın sonunda 50 milyon euro olması öngörülen bütçe defisiti, bu yıl 70 ila 100 milyon euro olacaktır. Eğer bu öngörü doğruysa, o zaman ekonomi göstergeleri, bu yılın sonunda bütçe defisitinin 100 milyon euro olacağını göstermektedir, ki bu tutar, Kosova yurttaşları, öğretmenler, sağlık işçileri, polisler ve bütçeden faydalananların tümüne büyük bir darbe ve iyi bir mesaj olacaktır.

6+ Parlamento Gurubu adına konuşan milletvekili Džezair Murati, 6+ Gurubu'nun, Hükümet'in başlatmış olduğu yeniden yapılanmayı desteklediğini

belirtip, devamında şunları ekledi: "6+ Gurubu olarak bizler, yapılan değişmeleri desteklerken, güne kadar aramızda olan ve bu gün olmayan bazı kişilerin belirli hataların ve belirli güçlüklerin varolduğunu bildikleri için teşekkür ediyoruz. Demek oluyor ki, her birimizin bu Meclis'in bir parçası olduğumuzu bilmemiz ve yapılan hatalar için onları önermemiz insani bir davranıştır, ve düşüncemize göre bu Hükümetteki hiçbir bakanlık yeri betonlaşmış değildir. Hata yapmış olan her kimsenin ileride de görevlilik süresini devam etmesi mümkün değildir. Zaten yeni seçilenlerin örgütlü ve yönetim yetenekleri gelecekte ortaya çıkacaktır".

Milletvekili Ferid Agani, Entegrasyona ait Meclis Gurubu'nun, Kosova Meclisi çerçevesinde demokrasi süreçlerin ileride de körüklenmesi amacıyla daha yapıcı işbirliğinde bulunmaları için hazır olduğunu dile getirdi. Ve Entegrasyona ait Meclis Gurubu bu gün, toplumumuzda git-tikçe yoğunlaşan sayısız problemleri yanıtlayacak Hükümetin programı esasınca, Hükümetin yeni kabinesi için oyunu vermeye hazırды. Maalesef bu gün bu gerçekleşmedi.

Entegrasyona ait Meclis Gurubu'nun değerlendirmesine göre, politik öznelerle ilgili karar almaya ait sorunların ciddiyeti ile gerçekçiliği, bu Meclisin gizli oylamayla karar almasını gerektirmektedir. Bu gibi olanağı, Kosova Meclisi Yönetmeliği'ndeki 3. maddenin 18. kuralı öngörmektedir.

Gizli oylama, Meclisteki demokrasi değerlerin gerçekleşmesinin en iyi garantisini teşkil etmektedir. İster Kosova Başkanı, ister de Kosova Hükümet Bakanı için sonsuz saygımızı ortaya atarken, yeni Hükümetin programı tartışılmazsa ve gizli oylama yapıl-

mazsa, o zaman bu Meclise, Entegrasyona ait Parlamento Gurubunun, yeni kabineyle ilgili yapılacak olan oylama sırasında çekimser kalacağını bildirmek istiyorum.

Kosova meclisi'ndeki ORA Gurubu Şefi Teuta Sahatçiu ise tartışması sırasında şöyle konuştu: "Başbakan Kosumi'nin istifası, olumlu değişmelerin körüklenmesi amacıyla önceden hazırlanmış bir komplodur ve bu istifayla, bağımsızlığa ait müzakereler sürecinde Kosova'yı yönetebilecek gücü olan yeni kişilerle yeni bir Hükümetin kurulması doğrultusunda yolların açılacağı düşünülmüştür. Fakat,

gördüğümüz kadarıyla, yeni Hükümetin kurulması sırasında sadece Başbakan ve onun kabinesinin yardımcısı değişmiştir. Yeni Hükümette aynı insanlar bulunmaktadır ve bu insanlara, Kosova'nın fakir bütçesi için büyük önem taşıyan temel alış-veriş yolunu açmaları için 50 gün gerekiyordu. Bu yol, Kosova'nın esas tedarikçisi olmak üzere, eğitim, sağlık, polis ile itfaiye çalışanlarına ve bütçeden yararlananların hepsine maaşları sağlamaktadır.

Milletvekili Gjergj Dedaj: "Eğer herhangi bir etken, şahız ya da aday, herhangi bir organ, forum ya da mekanizmaya adaylığını göstermek isterse, o zaman ona, oy verecek ve onu seçecek organ gereklidir, seçilen kişi ise seçmenlere, güncel Kosova Hükümeti'nde belirgin halini almış sayısız sorunların çözümlenmesi yönünde neler yapabileceğiyle ilgili programı sunmalıdır. Oysa, Başbakan görevine seçilen Saygıdeğer Çeku, bu sorunların nasıl çözümleneceği hakkında bizleri bilgilendirmedi.

Söylentiler fayda vermiyor

Milletvekili Fetah Berisha'nın düşüncesine göre, gündem sırasına

göre hemen oylamaya geçilmelidir, çünkü Başbakan görevine seçilecek olan Çeku'ya ders tutmamız yer-sizdir. Hem eski Hükümet, hem de yeni Hükümetin çalışmalarını değerlendirmemiz için yeterince zamanımız olacaktır.

Milletvekili Mark Krasniqi, dünyadaki tüm Meclislerinde, ister iyi, ister kötü olsun herşey hakkında konuşma hakkı olduğunu belirtti. Bu gün burada Hükümet görevlisi somut olarak kendi kariyeri için suçlanmaktadır.

Bu insanları ben gerçekten anlamıyorum. Düne kadar kendisini general ünvanlarıyla görüyorduk, oysa bu gün aynıyız. Çeku'nun Meclise, daha doğrusu Hükümete gelmesiyle, insanlar onu cepheyi terketmiş olarak suçlamaktadır. Oysa kurallara göre, general, savaşın daha güçlü olduğu cepheye geçmesi amacıyla, bulunduğu cepheyi terkeden stratejidir. Çeku da bu sefer böyle davrandı, çünkü bu gün burada koltuk için değil, daha güzel bir Kosova için savaşım verilmektedir. Bunun için de ben Sayın Çekuyu, bu gün buraya gelmesiyle cesurluğunu göstermesi dolayısıyla kutluyorum.

Milletvekili Nekibe Kelmendi, Hükümeti oluşturmanın, muhalefetin değil, iktidarın olduğunu belirtirken, muhalefete sadece oyunu kullanması ya da kullanmaması kalıyor, dedi. Konuşmasının devamında Kelmendi, insanları eleştirirken, onlara karşı daha saygılı davranmanın, onların rencide edilmemesinin ve davranış kodeksine saygının gösterilmesinin gerekli olduğunu vurguladı. Düne kadar hepimiz Agim Çeku hakkında hep övgüye layık sözler söylemişizdir, dedi konuşmasının sonunda Nekibe Kelmendi.

Milletvekili Sabri Hamiti'nin düşüncesine göre, burada, yani Mecliste ister komedi şeklinde, ister de ciddi şekilde konuşulmaktadır.

Bu gün bizim aramızda, sivil

dünyaya, daha doğrusu siyasetin sivil dünyasına giren subayımız bulunmaktadır ve bu bir gerçektir. Son günlerde ben Agim Çeku hakkında Haradinaj'a benzer sözler işittim. Muhalefet ve bununla birlikte herkesin kendi görüşünü ortaya atması hakkı vardır, fakat herhangi bir kimse hakkında görüşünü ortaya atarken, hem sözlerine dikkat etmesi, hem de o şahız hakkında elinde gereken delilleri olmalıdır.

Diğer yandan burada, muhalefet tarafından güçlü formülasyonlu sözler işitmiş oldum ve düşünceme göre bunlar özellikler değil, etiket anlamına gelmektedir. Bazı belirsiz kelimeler ortaya atıldı, yani "şantaj Hükümeti" kelimeleri kullanıldı. Sanırım bunlar oldukça ağır kelimelerdir ve eğer bu kelimeler en yüksek organda, dolayısıyla Mecliste hiç incelenmeden ortaya atılırsa, o zaman bunlar etiket yapıştırmaktan başka birşey değildir. Etiketler, kendiliğinden hiçbir şey anlatmaz. Onlar, bazı şeyleri keşfetmekten çok, gizli tutmaktadır. Ben bunun aksini düşünüyorum ve düşünceme göre, önceden olduğu gibi, bu gün de bu Meclis, yeni seçilecek olan Hükümetin sorumluluğunu üstlenmektedir. Bundan ötürü de ben, bu Parlamenta, Hükümete yeni seçilecek olan insanların çalışmalarını inceleyerek ve denetleyerek görevleri yerine getirmesi ve bununla birlikte Hükümetin Meclisi değil, Meclisin Hükümeti denetlediğini belirtmesi çağrısında bulunuyorum. Ve bu, Meclisin çalışmasının içeriğini oluşturmaktadır. Bu Meclis, iki haftada ya da ayda bir defa toplantı düzenleme ve Bakanlar ya da bütün Hükümeti yaptıkları iş ile ilgili bilgi vermeleri için davet etme gücüne sahip olduğu sırada, işte o zaman işler yoluna girmiş olacaktır.

Tartışmanın sonunda Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha, milletvekillerin oylama için hazır

olmaları davetinde bulundu. İlk önce, Yönetmeliğin 18. kuralı ile 3. noktasıyla uyumlu olarak, gizli oylamanın yapılması olanağıyla ilgili Entegrasyona ait Meclis Gurubu ve ORA Meclis Gurubu'nun önerisini oylamaya sunarak, Hükümetin seçilmesine ilişkin oylamanın yapılması şekli hakkında Meclisin görüşünü istedi. Oylamanın gizli yapılması için 39 milletvekili evet, 64 milletvekili ise hayır oyunu kullandı, sadece bir milletvekili çekimser kaldı. Böylece, gizli oylamanın yapılması önerisi geçersiz kaldı. Toplantının devamında, Hükümetin yeni kabinesi için oylama yapıldı. Bu oylama sırasında, 65 milletvekili evet, 33 milletvekili hayır ve 5 milletvekili çekimser oyunu kullandı. Bununla, Kosova'nın yeni Hükümeti seçilmiş oldu.

İnsanlar arasında güvenlik köprüleri sağlanmalı

Yeni Hükümetin seçilmesinden sonra, Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha, Kosova'nın yeni Başbakanı Agim Çeku'yu kürsüye davet etti. Bu görevi en ağır ve karar verici anda kabul ettiğini belirten Çeku, konuşmasının devamında şunları dile getirdi: "Kosova ve onun halkı için bu kilitli anlarda Kosova Hükümetini yönetmem, bana olan güveniniz sayesinde gerçekleşmiş olacaktır. Bu sorumluluğu üstlenmekle, tüm çalışmalarımızın etnik, dini ve politik ayrımı yapılmaksızın, Kosova halkının çıkarından olacağına söz veriyoruz. İster yerli enstitülerle, ister de uluslararası dostlarımızla işbirliği yaparak, verdiğimiz sözü yerine getirmeye çalışacağız.

Benim yönetmiş olacağım Hükümetin prensibi, Hükümetin programına göre kurulmuş olacaktır. Enstitülerin daha da güçlendirilmesi,

işsizlik sorununun çözümlenmesi, Kosova yurttaşlarının ekonomi durumunun düzelmesi, politik istikrarlık ile güvenliğin iyileşmesi, yönetim ile yasal kadronun düzelmesi ve Kosova bağımsızlığının en kısa bir zamanda kabul edilmesi için gereken koşulların sağlanması amacıyla standartların yerine getirilmesi doğrultusundaki çalışmaların körüklenmesi yönünde elimizden gelen çabayı sarfetmiş olacağız.

Ülkenin ekonomi gereksinimleriyle uyumlu olarak Hükümet, endüstri, bisnis ve insanların öğrenim görmesi doğrultusunda yatırımları kabul etmesi amacıyla, uygun ekonomi siyasetlerini ve belirli yasamacılığı oluşturacaktır. Bizler hepimiz, coğrafya durumumuz ile doğal ile insan kaynaklarından, tek sözle bütün kapasitelerden faydalanmalı ve bunların sayesinde yabancı yatırımcılara yatırım yapmaları olanağını sunmalıyız.

Kosova statüsünden sonra da Kosova'da NATO güçlerinin mevcut olmasına rağmen bizler /ki bunu bütün Kosova yurttaşları da istemektedir/, Kosova Savunma Güçlerini de katarak, çalışmalarımızı güvenlik sistemimizin kurulmasına yönlendirmiş olacağız. Ve bunu, NATO ile uluslararası dostlarımızla işbirliği yaparak gerçekleştirmiş olacağız. Savaşın önemli değerlerinin korunması ile ilerletilmesine özel ilgi göstermiş olacağız. Hiçbir zaman nerden geldiğimi unutmayacağım, çünkü nerden geldiğini bilmeyen, nereye gideceğini de bilmeyecektir. Kosova Kurtuluş Ordusu'nun savaşçısı ve Efsane Komutanı Adem Yashari'nin askeri olduğumdan gurur duymaktayım. Başbakan olarak, her iş günümü tüm Kosova yurttaşlarınının faydası için çalışarak geçireceğim.

Savaştan çıkan insanlar kategorisi,

Kosova'nın özgürlüğe kavuşması için hayatını kaybeden savaşçıların aileleri, savaş malülleri ve kaybolan kişiler kaderlerinin aydınlatılması, önde gelen çalışmaların olacaktır. Bizler hepimiz, bu insanlar için elimizden geleni yapmaya borçluyuz. Ve Kosova statüsünün çözümlenmesinden sonra amacımıza ulaşmış olacağız.

Çok yakın bir gelecekte Kosova'nın, Uluslararası spor ile kültür gösterilerine katılma şansı olacaktır, bundan ötürü de bizler ileride kültür, spor ve sanata özel ilgi göstereceğiz.

Hükümetimizin programında ve günlük çalışmalarımızda, diasporaya da önemli yeri ayırmış olacağız.

Benim yönetmiş olacağım Hükümet, hiçbir şeye yeniden başlamayacaktır. Bizler, önceki Hükümetin çalışmalarını sürdürmekle, bu çalışmaları tüm gücümüzle hızlatmaya çalışacağız. Bu münasebetle ben, özyönetimin iyi bir esasını kuran ve ilerideki çalışmalarımız sırasında bizim de dayanabileceğimiz, benden önceki Bakanlar Bajram Rexhepi, Ramush Haradinaj ve Bajram Kosumi'ye ve aynı zamanda Merhum Kosova Başkanı ?brahim Rugova ile Meclisin şimdiye kadarki Başkanı Akademik Nexhat Daci'ye teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Kosova'nın tarihinde biz en şanslı nesiliz. Tarihimiz bizleri, dostlarımız sayesinde Kosovanın özgürlüğe kavuşması amacıyla savaşım göstermemiz için seçmiştir. Burada hiçbir şey armağan edilmemiştir, her şey halkımızın hayatlarını kurban etmesi sayesinde kazanılmıştır.

Karar verici zafer eşliğindeyiz. Fedakar olduktan sonra, hazırdan zaferi kazanmaktan daha kötü bir şey yoktur. Bu zaferi, Kosova ve onun halkı ile yurttaşları hakettiştir.

ABD Dairesi, ülkenin yasama organı yöneticisine ve Kosova'nın bulunmuş olduğu sürece destek sunmakta

Meclis'in yeni Başkanı, Uluslararası topluluk, özellikle ABD ile en samimi bir şekilde işbirliği yapacağına söz vermektedir

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha, büyük bir sorumlulukla seçilmiş olduğu görevinin ilk gününde, Kosova'daki ABD Daire Şefi Phillip Goldberg'i kabul etti. Kabul sırasında, Goldberge, Kosova'daki en yeni gelişmeler ve ülkenin bulunmuş olduğu sürecin perspektifleri hakkında bilgi verdi.

Konuşmasının devamında Meclis Başkanı Berisha, ABD'nin Kosova'ya sunmuş olduğu desteğin oldukça önemli olduğunu belirtip, yeni seçilmiş olduğu görevinin daha ilk gününde Amerikan temsilcisiyle görüşmesinden büyük mutluluk duyduğunu dile getirdi.

Kosova Meclisi'ne yeni seçilmiş olan Başkana destek veren, Kosova'daki ABD Dairesi Şefi Phillip Goldberg, kendi Dairesinin ister Meclis Başkanı'na, ister de Kosova'nın diğer enstitü yöneticilerine her zaman açık olacağını vurguladı.

Bu görüşmeden sonra gazetecilere demec

veren Meclis Başkanı Berisha, görevinin daha ilk gününde Amerikan diplomatiyla yapmış olduğu görüşmesinin, Kosova'nın ister politik, ister de demokratik sürecine ileride de desteğin sunulacağını bir işareti olduğunu belirtti. Konuşmasının devamında Başkan Berisha, Uluslararası

topluluk, özellikle ABD ile en samimi bir şekilde işbirliği yapacağına söz verdi. Kosova statüsüyle ilgili müzakerelerin sürdürülmüş olduğu dönemde beraber olacağız, dedi ABD Daire Şefi Phillip Goldberg ile görüşmede bulunan Meclis Başkanı Berisha.

Almanya ile Kosova Meclisleri arasında işbirliğinin derinleştirilmesi istendi

Almanya'nın, Kosova konusunu desteklemesi takdir edildi

Kosova'nın, Meclis yaşamının genel kesiminde Almanya görgüsünü kullanabilmesinden dolayı, Almanya ile Kosova Meclisleri arasında işbirliğinin derinleştirilmesinin olası olduğu kanatına varıldı. İşbirliği, Kosova statüsünün çözüme varmasından sonra da sürekliliğine devam etmelidir. Bu, Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha'nın, Priştine'de Almanya Dairesi Şefi Eugen Wollfart'ın da aralarında bulunduğu, Bundestag Dışişleri Komisyon Başkanı Ruprecht Polez'in yönetimi altındaki Almanya Heyeti ile bulunduğu görüşmenin ana kanısı oldu. Görüşmenin başlangıcında Meclis

Başkanı Kolë Berisha, Almanya Heyeti'nin, Kosova Meclisi'ni vurgulayarak Kosova'daki güncel gelişmelerle tanıttı. Bu açıdan Berisha, Kosova Meclisi'nin strüktüründen, dolayısıyla Mecliste tüm toplulukların, özellikle Sırp topluluğunun da katılımından konuştu. Berisha, Meclis'te toplulukların temsil edildiklerini söyledi: onların hatta Anayasa Çerçevesi esasınca ve pozitif diskriminasyonun uygulanmasıyla karlı olduklarını vurguladı. Sırp topluluğu yanı sıra diğer toplulukların da bu hakka sahip olduklarını ileri sürdü. Devamında Meclis Başkanı Berisha, Almanya'nın, Kosova konusuna sunduğu destek ve

işbirliğinden dolayı bu delegasyonu takdir etti.

Ruprecht Polez, Mecliste azınlıkların temsili konusuna ilgi gösterdi. Bu konuya değinirken Polez, Sırp milletvekillerinin, Kosova Meclisi'nin çalışmalarına karşı sürdürdükleri boykotu değerlendirdi. Polez, Sırp topluluğuna ait milletvekillerine açık kapıların olması gerektiğini söyledi. Ancak boykot durumunda, bu milletvekillerine ait olan boş sandalyelerin kamuoyuna sunulmasını önerdi. Bu açıdan o, uluslararası topluluğun, Meclise Sırp milletvekillerinin geri dönmelerini körüklemesi amacıyla daha etkin olması gerektiğini vurguladı.

Tüm belediyelerde denetime destek sunulmakta

Ülkenin toplumsal ile ekonomi gelişmesini amaçlayan tüm kesimlerde samimi enstitüsyonel işbirliği sağlanacak ve bununla birlikte Kosova Meclisi'nde onaylanan yasalar uygulanacaktır

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha bugün, ülkenin belediye başkanlarından oluşan Kosova Belediyeleri Asosiyasyonları Heyetini kabul etti. Bu görüşmenin daha başında, sözkonusu asosiyasyon adına Priştine Belediye Meclisi Başkanı İsmet Beqiri, Meclis Başkanı Berisha'nın yeni görevini kutlayıp, ilerideki çalışmalarında başarılar diledi. Beqiri ile diğer konuşmacılar, Meclis Başkanı'na tebriklerini sunduktan sonra, ülkenin toplumsal ile ekonomi gelişmesini amaçlayan tüm kesimlerde samimi enstitüsyonel işbirliğin sağlanacağını ve bununla birlikte Kosova Meclisi'nde onaylanan yasaların uygulanacağını dile getirdiler. Bu görüşmeye katılan Belediye Başkanları, yasaların hazırlanması ile görüşülmesi sırasında, Meclisin belediyelerle de danışmasının gerekli olduğunu belirterek, Mecliste onaylanan yasaların daha kolay bir şekilde pratikte uygulanabileceğini ve bunun yasalara ait kamu tartışma şeklini oluşturacağını vurguladılar. Görüşmenin devamında tüm konuşmacılar, Mecliste yürütülen tartışmaların son derece verimli olduğunu belirttiler. Bu münasebetle, ülkenin tüm yurttaşları için gereken koşulların sağlanması amacıyla, günlük çalışmaları sırasında karşılaşmış oldukları sayısız sorunları

da ortaya attılar. Yasaların uygulanmasıyla oydış olduklarını dile getirdikten sonra, son zamanlarda güncel olan denetimin tüm belediyelerde desteklendiğini ve bu gibi denetim sayesinde tüm zayıflıklar ile ikircimliklerin ortadan kalkacağını öne sürdüler. Bununla birlikte tartışmacılar, ademi merkezîyetçilik sürecine de gereken önemin verilmesinin gerekli olduğunu vurguladılar. Bu görüşmede hazır bulunanlara seslenen Kosova Meclisi Başkanı Berisha, esas etkinliklerin belediyelerde sürdürüldüğünü belirterek, Kosova'nın bağımsızlığının da belediyelerden başladığını ortaya attı. Konuşmasının devamında Başkan Berisha, ülkenin yenilenmesi, daha doğrusu

stabil devletin kurulması için öz insani ile maddi kaynaklara dayanarak yaşayan gelişmiş belediyelerin oldukça önemli faktörlerden birini oluşturduğunu ve aynı zamanda bunun, bağımsız devlet olarak kalıp kalımayabileceğimiz söylemlerin yanıtını da teşkil ettiğini vurguladı. Kosova Meclisi her zaman belediyelerin karşılaşmış olduğu sorunlarla yakından ilgilenecektir, çünkü sadece ortakça çalışmayla daha hızlı gelişme sağlanmış olabilir. Belediye Başkanlarını parti dışı özneler olarak görmekteyim, çünkü belediyelerin gelişmesi hepimizin sorumluluğumuzdur ve parti renklendirmelerin olması imkansızdır.

Kosova bütün sorumluluğu üstlenmezden önce, Trepçe Madenocağı özeleştirilemez

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha, başta Sendikalar Başkanı Hasan Potoku olmak üzere Stari Trg Madenocağı'nın sekiz kişilik Sendikalar Heyetini kabul etti. Sözkonusu Sendikaya yaklaşık 600 madenci üyedir. Trepçe Kompleksi ile madencilerin oldukça zor durumda bulduklarını ortaya atarken, sözkonusu heyet, kendi tarihinde Trepçe Madenocağı'nın hiçbir zaman bu kadar kötü durumda olmadığı görüşünü vurguladı. Kosova'nın en tanınmış kolektivinde hüküm süren bunalım için, Trepçe Madenocağı'nın

ilerlemesi için ilgi göstermeyen yönetici sorumludur. Onları en çok bu büyük kolektivin özeleştirme gerçeği düşündürmektedir. Onların değerlendirmesine göre, Kosova bütün sorumluluğu üstlenmezden önce Trepçe Madenocağı özeleştirilemez. Bu gibi durumun giderilmesi yönündeki çabalarda madenciler kendilerini Kosova enstitüleri tarafından ihmal edilmiş olarak görmektedir, çünkü onların belirttiklerine göre, sözkonusu madenocağındaki bunalımın giderilmesi amacıyla, yerli enstitüler şu ana kadar hiçbir şey yapmamışlardır.

Öyleki, mevcut bunalım bu gibi yönetimle giderilemez, onun bir an önce değişmesi gereklidir. Sözkonusu heyet tarafından ortaya atılan bilgilere göre, Trepçe emeklilerinin maaşları 10 euro için daha düşük, yani 50 euro yerine 40 euro olacaktır. Kosova Meclisi Başkanı Berisha, madencilerin bu gibi durumundan oldukça büyük üzüntü duyduğunu belirterek, Meclisteki yetkisi sayesinde sözkonusu kompleksteki durumun bir an önce düzeltilmesi yönünde çaba sarfedeceğini vurguladı.

İstikrarlık Paketi, Kosova toplumu ile enstitülerin demokratikleşmesine ilgi göstermekte

*Avrupa ülkelerinin Parlamentolarıyla işbirliğin derinleştirilmesi gerek
Busek, Kosova Meclisi'nin milletvekilleri önünde de açıklama yapmaya hazır*

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha bu gün, Güneydoğu Avrupa'nın İstikrarlık Paketi Koordinatörü Erhard Busek'i kabul etti ve kendisiyle Kosova'daki gelişmeler ile Kosova enstitülerinin İstikrarlık Paketi ve diğer Avrupa mekanizmalarıyla yapmış olduğu işbirliği hakkında konuştu. Konuşması sırasında Başkan Berisha, Kosova'nın çözümlenmeyen statüsünün neden olduğu tüm engellere rağmen, İstikrarlık

Paktının Kosova'ya sunmuş olduğu yardımları için teşekkürlerini sundu. İstikrarlık Paketi'nin, Kosova toplumu ile enstitülerinin demokratikleşmesine ilgi gösterdiğini belirten Sayın Busek, "Parlamento işbirliği" Programı ile Parlamento içindeki "KOZAK" Mitingi çerçevesinde, Avrupa ülkeleriyle yapılacak olan Parlamentoarası işbirliğinden bahsetti. Busek'in sözlerine göre, ilerideki görüşme, içinde bulunduğumuz yılın haziran ayında

Viyana'da düzenlenecektir. İşbirliğin diğer olanaklarıyla ilgili ise Busek, Kosova Meclisi milletvekilleri önünde de açıklama yapmaya hazır olduğunu belirtti. Busek'in ziyareti ile tebrikleri için teşekkürlerini sunan Meclis Başkanı Berisha, Busek'e, Kosova Meclisi ile diğer enstitülerin ileride de İstikrarlık Paketi ve Avrupa'nın diğer Parlamentoları ile enstitüleriyle işbirliğin devam edeceğine söz verdi.

Kosova'daki güncel süreçlerin ilerletilmesi doğrultusunda işbirliğin yapılması gerek

Makedonya ile Kosova arasındaki dostluk ilişkiler, Kosova'nın nihayi statüsünün çözümlenmesini kolaylaştıracak sınırların saptanması, her iki taraf yapılacak olan görüşmeler sayesinde çözümlenecek ve iki ülke arasındaki ilişkilerin ilerletilmesinde ciddi sorunu oluşturmayacaktır

Güncel politik süreçler, Kosova ve Makedonya arasındaki işbirliği ve özellikle Kosova'nın nihayi statüsünün çözümlenmesi süreci sözkonusu olduğunda, bütünlüklü süreçlere Makedonya Arnavutları'nın katkıda bulunması, bu gün Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha'nın, başta Parti Başkanı Ali Ahmeti olmak üzere, Makedonya'nın Entegrasyonu'na ait Demokratik Birleşme Partisi Heyetiyle yapmış olduğu görüşmenin esas konularından birini oluşturmaktaydı.

Medya mensuplarına demec veren Meclis Başkanı Kolë Berisha, Kosova'daki sürecin ilerletilmesi yönünde, Makedonya'nın Entegrasyonu'na ait Demokratik Birleşme Partisi'nin sunmuş olduğu katkılarından dolayı teşekkürlerini sundu. Başkan Berisha'nın ifadesine göre, sözkonusu parti ve genel olarak Makedonya'daki Arnavutlar ile diğer ülkelerde yaşayan Arnavut halkının diğer bölümü, Kosova'nın nihayi statüsünün çözümlenmesi konusunun görüşüldüğü

dönemde kendi değerli katkılarını sunarak, şimdiki devinimleri devamlı takip etmektedir. Onlar her zaman bize yardımcı olmuşlar ve onların katkıları sayesinde ortak çalışmalar gerçekleşmiş olacaktır. Böylece bu açıdan, Makedonya'nın Entegrasyonu'na ait Demokratik Birleşme Partisi'yle işbirliğin derinleşmesi amacıyla sürekli olarak temaslarımız olacaktır.

Bu günkü görüşmenin bazı unsurlarına değinirken, sözkonusu Parti Başkanı Ali Ahmeti, bu görüşme sırasında Ohri Sözleşmesi'nin gerçekleşmesinden ve Makedonya'da yaşayan Arnavutlar'ın durumunun düzelmesi amacıyla, birçok girişimlerin ilerletilmesinden de bahsedildiğini belirtti. Ahmeti de, Kosova'nın geleceği için ve özellikle onun bağımsızlığının desteklenmesi doğrultusunda oldukça önemli işlerin yapıldığı dönemde, bu iki ülke arasındaki işbirliğin hızlatılmasının gerekliliği konusunu ön plana koydu. Bu münasebetle Ahmeti, Makedonya'nın Entegrasyonu'na ait

Demokratik Birleşme Partisi ve Makedonya Arnavutları tarafından sunulan yardımın esirgenmeyeceğini vurguladı. Fakat, Makedonya ile Kosova arasındaki dostluk ilişkiler, Kosova'nın nihayi statüsünün çözümlenmesini daha da kolaylaştıracaktır. Makedonya ile Kosova arasındaki sınırların saptanmasıyla ilgili soruyu Ahmeti, bunun her iki taraf yapılacak olan görüşmeler sayesinde çözümlenecek teknik sorun olduğunu ve Kosova ile Makedonya arasındaki ilişkilerin ilerletilmesi yönünde ciddi sorunu oluşturmayacağını yanıtladı. Başkan Ahmeti'nin sözlerine göre, Makedonya'nın dış siyasetinde oldukça olumlu devinimler farkedilmekte ve bu başarı bizim katkımız değil, istikrarlık ile barışa kavuşmak isteyen halkın ürünüdür. Bu yönde, Kosova'nın nihayi statüsünün çözümlenmesi yönündeki adaletli ilişkiler çerçevesinde Makedonya'nın devlet açısından da ilerlemenin kaydedildiği görülmektedir.

Kosova'da aleni tedarik Yasası'nın bazı maddeleri, tenderlerin yayınlanması ile ilgili zaman süreçleri başta olmak üzere, pratikteki bazı uygulamalarda engeli oluşturuyor

Kosova Hükümet'inin, görüşülmesi ve yayınlanması amacıyla Meclis'e sunulacak olan bu Yasa'nın değiştirgeler tasarısını en kısa bir zamanda kabul etmesi beklenmektedir

Kosova Meclisi'nin Bütçe ve Finansı Komisyonu, Komisyon Başkanı Naser Osmani'nin başkanlığında, Kosova'da aleni tedarik Yasası'nın (2003/17) değiştirgelere tabi tutulması gereksinimi hakkında bugün aleni bir tartışma toplantısı düzenledi. Bu aleni tartışmaya Başbakan'ın Yasama Dairesi, USAİD, Aleni Tedariğe ait Düzenleme Komisyonu, Aleni Tedarik Acentası'nın ve diğer kurumların temsilcileri de katıldılar. Söz konusu Komisyon'un, bu acentelerde yapılan bir oditoryum Raporu ruhunda seyir göstererek, Kosova'da Aleni Tedarik Yasası'nın uygulanması süresinde sözleşmeyi imzalayanların karşılaştıkları zorlukların tespit edilmesi amacıyla, Kosova'daki belirli belediyelere yaptığı ziyaretlerden sonra bu gibi bir girişimin gerçekleşmesi kararlaştırdı. Tenderlerin uygulanmasının zaman süreçlerinden ve diğer koşullardan söz edilince, pratikte onların uygulanması süresinde engeli oluşturan bu Yasa'nın bazı maddelere sahip olduğuna işaret edildi. Tüm bunları göz önünde bulundurarak, bu yasanın değişikliklere tabi tutulması gerekip gerekmediğinin saptanması amacıyla, böyle bir aleni tartışma toplantısının

örgütlenmesi gerektiği sonucuna varıldı.

Tartışmalar süresinde, ister sunduğu çözüm yolları, ister de uygulanış sürecinde olsun, bütün dünyada olduğu gibi, bu yasanın çok bileşik olduğuna işaret edildi. Öyleki, tam bir rekabetin sağlanamaması, aleni paranın tasarrufu, AB'nde bu alanda uygulanan en iyi çözüm yolları ile uyumlu olarak, en ilerici kuralların uygulanması amacıyla, bu yasanın daha da basitleştirilmesi için değişikliklere tabi tutulması gerektiği sonucuna varıldı.

Kosova'da etkin olan uzmanların ve belirli enstitülerin denemelerinin ve incelemelerinin desteği sonucu Kosova Hükümeti tarafından kurulan bir çalışma grubu, bu yasanın değiştirgeler tasarısını hazırlamış bulunmaktadır. Hükümetin, görüşülmesi ve kabul edilmesi amacıyla Kosova Meclisi'ne sunulacak olan bu tasarımı en kısa zamanda kabul etmesi bekleniyor. Ayrıca bu etkinlik süresinde, bu Yasa'nın uğrayacağı en olumlu çözüm yolları ve değişmelerin yer alması amacıyla, Bütçe ve Finansı Komisyonu ile daha geniş etkinliklerde bulunulacağı vurgulandı.

Alternatif ders kitaplarının yayınlanması soru işareti altında olmamalıdır

Kosova Meclisi'nin Eğitim, Bilim, Teknoloji, Kültür, Gençlik ve Spor'a ait Komisyonu, Komisyon Başkanı Enver Hoxhaj'ın başkanlığında, ders kitapları, okul lektürleri ve pedagojik evrakların yayınlanmasına ait Yasa Tasarısı hakkında bugün aleni tartışma toplantısını düzenledi.

Geniş kapsamlı olan bu tartışma süresinde katılımcılar, bu Tasarımın, çok iyi bir hukuk esasını oluşturduğu, eğitimin gereksinimleri için yayıncılık alanına gerekli olan malzemenin düzene koyulmasına yardımcı olacak bu yasa sayesinde, ülke yasamasının zenginleştiğine işaret edildi.

Katılımcılar arasında, alternatif ders kitapların var olması ya da olmaması gerektiği ve bunun, Kosova olanakları için belirli bir lüksü teşkil edip etmediği konusunda ikircimlik hakimdi. Bununla ilgili olarak, ders kitapların Yayınlanmasında, tam bilimsel, didaktik ve sanatsal ölçütlere saygının gösterilmesi gerektiğine dair düşünce hakim sürdü. Eğer ki bu ölçütlere saygı gösterilirse, yayıncılık rekabeti sağlanacak, sadece birkaç yıl içinde rekabette, sadece en kaliteli ders kitapların kalabileceği, daha doğrusu geniş çapta kullanışın sağlanacağına işaret edildi. Buysa bu alanda, monopolin yengiyeye uğratılması, daha doğrusu piyasanın liberalizasyonunu sağlayan bir şekli daha oluşturacaktır.

Bu münasebetle de, ileri sürüldüğüne göre, tam ve edebiyat diline ait normlarla uyumlu olması gereken terminoloji ile ilgili uyarılar da ortaya atıldı.

Hukuki çerçevenin sağlanması karayolu ulaşımının gelişmesinde uyumlu olmalıdır

Belirli Bakanlıklar arasında yetkilerin gerektiğinde belirlenmediği, terminolojinin kullanımında belirli hataların yapıldığı ve bu Yasa Tasarısının bazı üyeleri ile Kosova'daki Suç işlerine ait geçerli olan Yasa üyeleri arasında uyumsuzluğun var olduğu farkedilmektedir, ki bu sözkonusu Yasanın gerçekleşmesini olumsuz etkileyebilir.

Kosova Meclisi'nde prensipte onaylanan Karayolu Ulaşımındaki Güvenliğe ait Yasa Tasarısı'nın önemi oldukça büyüktür. Karayolu ulaşımında ve onun gelişmesindeki seviyenin artırılması doğrultusunda bu Yasa büyük rolü oynamaktadır. Aynı zamanda sözkonusu Yasa Tasarısı, karayolu ulaşımının gelişmesinde, Avrupa Birliği standartlarıyla uyumlu olarak uygun hukuki çerçevenin sağlanmasını öngörmektedir, ama bu seviyeye ulaşabilmesi için sözünü edilen alanda daha iyi ve daha doğru çözümlerle tamamlanmalıdır. Bu gibi sözler, Karayolu Ulaşımındaki Güvenliğe ait Yasa Tasarısıyla ilgili Komisyon Başkanı İbush Jonuzi'nin başkanlığında Kosova Meclisi'nin İktisat, Ticaret, Endüstri, Enerjetik, Ulaşım ve Telekomunikasyon Komisyonu tarafından düzenlenen aleni tartışma sırasında ortaya atıldı. Sözkonusu toplantıya, Kosova İçişleri Bakanı Fatmir Rexhepi ve Ulaşım ile Telekomunikasyon Bakanlığı temsilcileri de katıldı.

Oldukça geniş ve içerikli olan bu aleni tartışma sırasında, sözkonusu Yasa metninde mevcut olan bazı anlamsız

kelimelerin ortadan kaldırılması amacıyla, bu Yasa Tasarısının daha ciddi bir şekilde görüşülmesinin gerekli olduğu dile getirildi. Öyleki, konuşmacıların belirttiklerine göre, Bu Yasa Tasarısının metninden, dil normalarının ruhunda olmayan ve bununla birlikte bu Yasa metniyle uyumlaştırılmayan terminolojiyle ilgili bazı anlamsız kelimeler silinmelidir. Aynı zamanda bu Yasa Tasarısında, giderilmesi gereken İçişleri Bakanlığı ve Ulaşım ile Telekomunikasyon Bakanlığı arasında yetkilerin gerektiğinde belirlenmediği de farkedilmektedir. Meclisin İktisat Komisyonu tarafından örgütlenen bu aleni tartışma sırasında, sözkonusu Yasa Tasarısının bazı üyeleri ile Kosova'daki suç işlerine ait geçerli olan Yasa üyeleri arasında uyumsuzluğun var olduğu ve bunun sözkonusu Yasanın gerçekleşmesini olumsuz etkileyebileceği uyarıları da ortaya atıldı. Ayrıca, ulaşımındaki tehlike derecesine uyumlu olarak cezaların gereken şekilde saptanmadığı ve bu cezalar tutarının Kosova standardı için oldukça yüksek olduğu görüşleri de dile getirildi.

Belediye seçimleri açık listelerle yapılacak

Seçim Forumu, Yasama Komisyonu üyelerine belediye seçimlerine ilişkin Yönetmelik Önergesini takdim etmekte.- Azınlıklar ile bayanlar katılımının körüklenmesi öngörülmekte

Seçim Forumu üyeleri bugün, Mahkeme, Yasama ve Anayasa Çerçevesi Komisyonu üyelerine, belediye seçimlerine ilişkin Yönetmelik Önergesini takdim edip, yeni seçim düzeniyle ilgili milletvekillerin uyarılarını dinlediler.

Milletvekilleri tarafından yapılan uyarılara göre, ilerideki belediye seçimleri açık listelerle ve proporsiyonel sisteme göre yapılacaktır.

Kosova yurttaşlarının, parti ya da parti koalisyonuna ve bununla birlikte seçim listesinde yer alan bir ya da daha fazla adaya oy verme imkanı olacaktır. Partinin gücü, belirli özenin kazanmış olduğu oylara bağlı olacaktır, listedeki adaylar oyları ise belediye meclisleri oluşumundaki adayların sıralanmasında kullanılacaktır.

Belediye seçimlerine ait UNMİK

Yönetmeliğinin Önergesine göre, azınlıklar ile bayanlar katılımının körüklenmesi öngörülmektedir. Öyleki, yeterince oy alamayan bayan adaylar için yüzde 30 oranındaki bayan katılımı garantilidir.

Yasama Komisyonu üyeleri belediye seçimleriyle ilgili önerilen seçim düzenini, seçim sürecinin demokratikleşmesi planı yönünde ciddi ilerleme olarak değerlendirdiğinden ötürü, sözkonusu Yönetmeliğin içeriğindeki sayısız uyarıları ortaya attı.

Diğer yandan, Kosova statüsünün saptanması süreci yüzünden belediye seçimlerinin ertelenebileceği siylentileri hakkında ise Yasama Komisyonu Başkanı Hydajet Hyseni şu açıklamayı yaptı: " Belediye seçimlerinin ertelenmesinden çok, ülke statüsünün saptanması sürecinin hızlatılması daha önemlidir, çünkü bu vatandaşlarımıza kötü mesaj olabilir".

Kosova bağımsızlığı, yörede istikrarı ve güvenliği sağlayacaktır

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha, Kosova Meclisi Başkanlık Kurulu üyeleri olan Sabri Hamiti, Xhavit Haliti, Ramë Buja, Naim Maloku ve Gazmend Muhaxheri, Kosova'daki Arnavutluk Daire Şefi Bujar Muharremi beraberliğinde, 07.-09 Nisan 2006 tarihleri arasında, Meclis Başkanı Topalli'nin çağrısı üzere, Arnavutluğa başarılı bir ziyarette bulundu.

Kosova Meclisi grubunun, Arnavutluk Cumhuriyeti Meclis Başkanı Jozefina Topalli ile bulunduğu ilk ve sıcak, dostane havası içinde geçen karşılaşmasında, Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha Topalli'yi, Kosova'da son politik gelişmeler, yasama alanında Kosova Meclisi'nin etkinlikleri ve Kosova politik statüsünün çözülmesi ile ilgili Viyana müzakereleri ile tanıttı.

Bağımsız Kosova için öznelerin ortak tutumu

Berisha konuşması süresinde şunları vurguladı: Viyana'da yapılan şimdiye kadarki görüşmeler, bizim tarafımızdan başarılı olarak geçmiştir, çünkü önceden tartışılıp saptanan konular hakkında girişimimiz ve talebimiz vardı. Kosova politik statüsünden söz edilince, ister idari, ister de muhaleffet olsun Kosova'daki tüm politik güçlerinin ortak tutuma sahip olduklarını söyledi, bu ise bağımsız bir Kosova-onun tüm vatandaşlarının eşit haklı hak ile özgürlüklere sahip olacakları demokratik bir devlettir. Konuşmasının devamında o, Viyana'da ele alınacak olan desantralizasyon ve diğer konuların, Kosova statüsünün çözülmesinden sonra, paket halinde çözümleneceğini ve Anayasa ve diğer ek yasalarla cezalandırılacağını ileri sürdü.

Topalli: Kosova'yı destekleyeceğiz

Arnavutluk Meclisi Başkanı Jozefina Topalli, geçmişte olduğu gibi politik statüsünün çözülmesi sürecinde de, hak ettiği bağımsızlığına kavuşması için Kosova'yı destekleyeceğini vurguladı.

Başbakan Sali Berisha ile de görüşen Kosova Heyeti, ülkenin iç sorunlarının çözülmesi yönünde, Arnavutluk Hükümeti'nin almış olduğu önlemler hakkında bilgilendirildi.

Hayatın her alanında işbirliği

Başbakan Berisha, bu yıl içinde Kosovalıların uzun vadeli ve sancılı

çabalarının, Kosova bağımsızlığı ile ödüllendirileceğini söyledi. O, Kosova ile Arnavutluk arasında, hayatın her alanında, özellikle eğitim, kültür, ticaret ve turizmde işbirliğin yoğunlaştırılmasını istedi.

Durs-Morina anayoluna öncelik

Bu görev süresi içinde Arnavutluk Hükümeti'nin öncelikleri arasında, Berisha, Durs-Morina otobanının inşaatına değindi.

Arnavutluk Hükümeti, uzun zamanlardan beri ihmal edilen ülkenin yarısını teşkil eden kuzey bölümünün kalkınmasını sağlayacak ve aynı zamanda Arnavutluğun Kosova ve

yöre ile işbirliğinin geliştirilmesini sağlayacak bu otobana büyük önem vermektedir.

Görüşmenin sonunda Berisha, Kosova'nın, müzakere süreci sayesinde, bağımsız bir Kosova için olan politik isteminin gerçekleştirilmesi konusunda, Arnavutluk Hükümeti'nin güçlü desteğine sahip olduğunu da vurguladı.

Arnavutluk diplomasisi, Kosova'nın politik statüsünün çözümlenmesine destek

Kosova Heyeti, Dışişleri Bakanı Besnik Mustafaj ile de görüşüp, Arnavutluk diplomasisinin, yurttaşlarının politik isteği ile uyumlu olarak Kosova'nın politik statüsünün çözümlenmesi konusundaki etkinlikleri ile tanıtıldı.

Bakan Mustafaj, Başkanlık Kurulu üyelerini, Kosova statüsünün en doğru bir şekilde çözümlenmesi konusunda, kendisinin ve Arnavutluk diplomasisinin, dünyanın çeşitli devletlerinin temsilcileri ile etkinliklerini tanıttı. Bütün görüşmeler süresinde, Kosova statüsünün çözümlenmesi için ilerici tutumlar vurgulandı.

Aktif, ancak aktör değil

Arnavutluk diplomasisi, Kosova statüsünün çözümlenmesi yönünde etkin olmaya devam edecektir, ancak bunun aktörü olmayacaktır. Uluslararası topluluğa, bağımsız bir Kosova'nın, yörede istikrarlık ve güven yaratacağını açıklıyoruz, dedi diğerleri arasında Arnavutluk Dışişleri Bakanı.

Muhaleffet parti temsilcileri ile karşılaşma

Arnavutluk resmi ziyareti süresinde Kosova Meclisi Heyeti, muhaleffet partilerin temsilcileri olan Petro Koçi, Skender Xhinushi, Sabit Brokaj ve Pirro Lutaj ile de görüştü ve düşünce değişiminde bulunarak Meclis

görgü alışverişinde bulundu. Muhaleffet parti temsilcileri, Arnavutluk Meclisi'ndeki tüm politik partilerin, bağımsız Kosova'yı desteklemek konusunda, ortak tutuma sahip olduklarını vurguladılar.

Tansiyonları kışkırtan konulara değinilmemeli

Başkanlık Kurulu üyeleri, Arnavutluk Meclisi politik partilerinden, Kosova statüsü hakkında görüşmelerin yürütüldüğü sürede, tansiyonları kışkırtan konulara değinilmemesini istediler, çünkü Kosova statüsü hakkında müzakere süreci döneminde etkileri olumsuz olabilir.

Durs Belediye Meclisi'nde karşılama

Arnavutluk ziyaretinin son gününde Kosova Meclis Başkanlık Kurulu üyelerine, Durs Belediye Meclisi'nde bir karşılama düzenlendi. Bu münase-

betle, sözkonusu enstitü yöneticilerinden, bu kentin gelişmesi, turizm sezonu için hazırlıklar ve Durs'ta yaz tatilini geçirmeyi planlaştıran Kosovalıların istemleriyle tanıtıldılar.

Resmi ziyaretin sonunda Kosova Meclisi Heyeti, Durs Müzesi'ni ziyaret etti, bundan sonra Durs ve Kavaya belediye milletvekilleri ile Arnavutluk Meclisi'nde iş yemeğinde bulundular.

Ziyaretin sonunda Kosova Heyeti, Arnavutluk Meclisi üyelerine ve hükümet temsilcilerine, bu kardeş karşılama ve yurttaşlarının isteğine uyumlu olarak politik statüsünün çözümlenmesi konusunda Kosova'ya sundukları destek için teşekkürlerini belirttiler.

En üst düzeyde resmi tören

Kosova Heyeti, devlet protokolü tarafından en üst düzeyde törenlerle uğurlandı.

Fotograflar ve metin: Sali Rexhepi

Arnavutluk parlamentarizmindeki çalkantılar ve kalkınma günleri, dolayısıyla Arnavutluğun çağdaş bir devlet temellerinin atıldığı günler hatırlandı. Bu gelişmede önemli adımı muhakkak ki, 1920 yılında düzenlenen ilk toplantı oluşturmaktadır. Arnavutluk Meclisi holündeki diğer resimler yanında yer alan ve uzak geçmişi yansıtan bu resim, ziyaret süresinde de yoğun ilgiyi uyandırdı.

Kosova'nın bölgesel toprak bütünlüğü ve onun bütünlük niteliği dokunulmazdır

Yerel idarenin reformlara tabi tutulması üstüne yapılan incelemelerin esas ilkeleri çok değerlidir ve onlar, sadece bağımsız ve egemen bir Kosova içinde bütünüyle uygulanabilir

Milletvekili Emrush Xhemali, Kosova Meclisi'ndeki AAK Grubu ve Uluslararası İşbirliği ve Avrupa Entegrasyonu'na ait Komisyonu'nun istemi üzere Meclis Başkanlık Kurulu, 24 Mart 2006 tarihli Meclis oturumunda, müzakere grubundan, Viyana'daki müzakereler hakkında bilgi vermesini istedi. Bununla ilgili olarak, Meclis Başkanı Kolë Berisha'nın başkanlığında düzenlenen toplantıda milletvekillere, Başbakan yardımcısı Lytfti Haziri hitaben konuştu. Konuşması süresinde Haziri, toplantıya katılanlara, statüs konusunda Kosova Heyetinin ve Yekvücutlu ekip üyesi olarak bulunduğunu ileri sürdü. Diğerleri arasında o şunları dedi: bura-

da ortaya atacağım değerlendirme sadece benim değil bu konuştuğularım, heyetin bütün üyeleri ve diğer gözlemcilerin hazırladıkları değerlendirmedir. Şimdiye kadar müzakereler başarılıydı ve Kosova'nın bağımsızlığa ve nihayi statüsünün düzenlenmesine doğru gitmesi yönünde alanın sağlanacak ve politik havayı yaratacak bir yolda gidiyor. Ayrıca, şimdiye kadarki dönem ile memnun olduğumuzu söylemek için çok nedenlerimiz var ve ilkin ben, sonra da Hashim Taçi tarafından yöneltilen heyet çalışmalarının, ülkemiz yurttaşlarının lehine yoğunlaştırılmasına muhakkak yardımcı olacak, sizin etkinliklerinizi sabırsızlıkla bekliyoruz.

Kosova'nın bütün yurttaşlarının kazançlı çıkacağı reformlar

Haziri konuşmasının devamında şunları da ileri sürdü: Heyetin çalışmaları, Kosova Meclisi tarafından alınan çok sayıda

kararlar ve evraklara dayanmaktadır. Bu Meclis'in bugünkü desteği ve Kosova Meclisi tarafından kabul

edilen Kosova'da yerel idarenin esas ilkeleri hakkındaki evraklar esasınca, bu amaçlarımızın gerçekleşmesine doğru adımlarımızı atmaya devam edeceğiz. Ayrıca, söz konusu heyetin, 17 Kasım 2005 tarihli Kosova Meclisi Rezolüsyonu'na dayanarak bu kararları tanıtmak için daha da etkin olacağına emin olabilirsiniz. 14 Şubat 2006 tarihinde kabul edilen Kosova Heyeti'nin bazı esas ilkelerini bir daha bildirmeme izin veriniz. Yerel idare reformuna ait incelenmiş olan ilkeler, önemlidir ve sadece bağımsız ve egemen bir Kosova'da uygulanması olasıdır. Yerel idare reformu konusunda her çeşit tartışma, Kosova halkının istemi ile tam bir uyuma dayanarak ve bundan ibaret olarak, statüsün çözümlenmesi esasına dayanacaktır. Kosova, etkililik, işlevlilik ve istikrarlık ilkeleri ile yöneltilecek, tam anlamıyla yerel idare reformları yönünde etkinliğini sürdürmektedir. Bu ise, her etnik grubu dahil, Kosova'nın tüm yurttaşlarının çıkarı olacaktır. Yerel idare reformunun ilkeleri, Avrupa'da uygulanan şekilde yani iyi yönetim, açık ve yasamanın hükümü ile ilgili standartlarla uyumlu olarak hazırlanmıştır. Bu ilkeler ayrıca, bu alanlardan en uygun uluslararası evrakların egemen değerleri, özellikle Avrupa topluluğundaki ilkeler şeklindeki değerleri zenginleştirmektedir. Avrupa'nın yerel özyönetim Anlaşması ve Ohri Sözleşmesi modellerinden biri olarak, orada anılmıştır, bundan başka, bu Mecliste de tartışılan yerel idare reformu hakkındaki çerçeve evrakı da tartışılmıştır. Kosova'da Yerel idare reformu, yurttaşların daha yakından karar almalarını, yerel seviyede daha iyi hizmetlerin verilmesi ve herkes için iyi yaşam koşulları içinde sabit yönetimi sağlamalıdır. Reform aynı zamanda, tüm toplulukların, Kosova'nın

demokratik strüktürlerine entegrasyonuna katkı sunmalıdır. Varolan bütün paralel enstitüler sönmeli ve Kosova'nın idare kontrolü dışında olan herhangi bir yeni paralel enstitü şekiline izin verilmeyecektir.

Kosova'nın toprak bütünlüğü ve onun ünite niteliği dokunulmazdır, öyleki toprak niteliğindeki her istek, etnik koridorlarının yaratılması, enklava, etnik çizgileri boyunca ayrımı amaç bilen toprak istemleri tamamıyla olanaksız sayılır.

Viyana'daki ilk iki toplantı hakkında kısaca bilgi vermeden önce, daha bir önemli gerçeği ortaya atmama müsaade ediniz. Kosova'da azınlıkların entegrasyonu ve bütün yurttaşlar için daha güvenli bir geleceğin sağlanması için gerekli olan yerel idare reform hakkında Kosova enstitülerinin ilkelerine göre arz ve pozisyonun takdim edilmesi amacıyla, statüs için özel temsilcisi Ahtisari tarafından sunulan programla kapsanmış olan konularda konuşma göreviyle görevlendirildik ve bu delegasyonun, hiçbir diğer şekilde, uluslararası faktör ile dolaysız görüşmelere katılmak için yetkisi yoktur. Kosova'nın statüsüne ait heyeti, Viyana'daki birinci görüşmelere katılma olasılığına sahip oldu. Bu görev, geçen yılın Aralık ayında ilk adımdan sonra tasdiklanmıştır. O zamanlarda rahmetli Başkan Rugova ve Kosova Heyeti bana, bu organ adına çalışmamı ve yerel idare reformu konusunda etkin olmam gerektiğini söylemişti. 20 ve 21 Şubat tarihlerinde düzenlenen Viyana görüşmelerinde, belediyelerin ilerdeki yetkileri ile ilgili konu ele alınmıştı. Kosova Hükümeti'nin çerçeve evraklarının ilkelerine ve idarenin substidiyalığı ve devoluiranyeye uyumlu olarak biz,

özellikle eğitim, sağlık, kültür, kentleşmenin planlaştırılması, yerel ekonomik kalkınma, gençlik, spor ve diğer etkinlikler başta olmak üzere çok sayıda yetkileri önermiş olduk. Ayrıca, geçerli yasamanın 45. Düzenleme esası üzere Kosova'da, bu yetkilerin bir bölümünün belediyelerin yetisine düştüğünü de söylemek isterim. Kosova önerilerinin özel seçilmiş belediyelere değil, Kosova yöresindeki bütün belediyeler için geçerli olduğunu vurgulayacağım. Bizim etkinliklerimiz, Ahtisari tarafından verilen bir yetkiye göre, bu müzakereleri yönetmekle görevli Rohan'ın arabuluculuğu yardımıyla bizim etkinliğimiz, primar ve sekonder sağlığa, sağlık politikasını yönetmek ve koordinasyonunu gerçekleştirmekle görevli merkez seviyede finansi olanaklara dikkatimizi yöneltmiştik. Belediyeler okul öncesi, ilkokul ve yüksek eğitimini, dil haklarını, etnik grubun azınlığı temsil ettiği yerlerde anadili üzere eğitim görme hakkını sağlamalıdır. Belediyeler, eğitimde mülkiyet ile birlikte, öğretmenlerin eğitimi ve işbulma alanını yönetmekle sorumludurlar. Sırlar, kendi dillerinde üniversiteye sahip olmalıdırlar, ayrıca diğer azınlıklar da kendi ana dillerinde yüksek eğitime sahip olmalıdırlar. Bundan başka, belediye tiyatroları ve belediyeler çerçevesindeki çeşitli etkinliklerle birlikte kültür etkinlikleri alanında belediyelerin bazı yetkileri görüşüldü. Belediyeler seviyesinde sosyal hizmetlerin bir bölümünün belediyeler ayarına aktarılması gerekir, özel bir düşünceye göre ise, emekliler konusuna aitti, bu konu ise, yerel idarenin gündem sırasından geri alınmıştı. Polis ve yargıtaından söz edilince, belediye yetkilerin olamayacağı ve

komuta zincirinin, yekvücutlu olması gerektiği hakkında oybirliği sağlandı. Ancak, belediyelerde polis ve Kosova'nın hukuk sisteminde çalışanların, toplulukların etnik yapısını yansıtmalıdır.

Ayrıca Kosova Heyeti, Ohri Anlaşması'na göre, yerel polis şeflerinin atanması ile belediyeler rolünün güçlendirilmesi ve bu konudaki çalışmaların koordinasyonunu ve karar alma işinin ?çişleri Bakanlığı'nın yapmasını önerdi. Bunun, Viyana'daki ilk karşılaşmada etkinliğimizin ilk bölümünü oluşturduğunu söyleyebilirim.

Bütün bağışlar, merkez kasasından geçmelidir

Statüye ait Kosova Heyeti'nin yekvücutlu kararı ile **Hashim Thaçi**, 17 Mart tarihli Viyana toplantılarını yönetmekle görevlendirildi.

Karşılaşma, yerel finansi konuları, belediyelerarası ve sınırlararası işbirliği konularına odaklanmıştır. Heyet, belediyelere finansi yardım ile ilgili, belirli yetkilerle ilgili olarak Kosova'nın, komşu ülkelerden ve bununla birlikte Sırbistan'dan da olmak üzere uluslararası bağışlar için açık olduğunu vurguladı. Tüm bağışlar, merkez kasadan geçmeli ve aleni olmalıdırlar, dolayısıyla, revizyonun genel kurallarından geçmeleri gerekir. Ancak, Kosova finansi enstitülerine karışmanın olası olmadığına da işaret edildi. Yerel idarenin tüm alanlarında belediyelerarası işbirliği mekanizmalarının yaratılması ile oйдаş olduğumuzu, ancak bu mekanizmaların, hiçbir politik veya hukuki entitede üçüncü boyut idar-eye çevrilmesinin olası olmadığını

özellikle vurguladık. Belediyelerarası işbirliğinin, Yerel idareye ait Anayasa ve Yasa ile düzenlenmesi ve garanti altına alınması gerektiği ve Avrupa ve daha geniş çaptaki bütün standartları ve görgülerin göz önünde bulundurulması gerektiğini ileri sürdük. Sırbistan'ın, Kosova'da yaşayan Sırp topluluğuna gösterdiği ilgi özür-lüdür, ancak, Kosova enstitüleri bu ilgiyi, sadece Kosova ve Sırbistan arasında yapılacak ikili anlaşma ile düzenleyecek ve cezaları öngörecektir.

Müzakereler süresinde bulunduğumuz her görüşmede, özgür, demokratik, bağımsız ve egemen bir Kosova'ya daha yakın olduğumuza inanıyoruz. Bizim somut etkinliğimiz ile, yerel idare reformu, kültür mirası, ekonomik konular ve gerçek bölüşüm konularında Ahtisari tarafından belirlenen tüm konular hakkında hiç çekinmeden tartışmaya hazırız. Statüs konusunun en kısa bir zamanda çözüme ulaşması yönünde etkinlikler sürmekte. Her iki görüşme, yapıcıydı ve bazı özel konular hakkında pozisyonların belirlenmesi ve anlayış seviyesinin yükseltilmesine yardımcı olmuştur. Uluslararası arabulucu önünde ortaya atılan evrakların, birbirine tamamıyla zıt farkları içerdiğini ileri sürmek istiyoruz. Biz bir yandan, Kosova enstitülerine toplulukların entegrasyonu ve işlevliliğine dair ilkenin gerçekleşmesi yönünde etkinliğimiz sürmektedir, diğer taraf ise, yerel idare çevrelerinde asimetrisinin meydana gelmesi ve desantralizasyon adına merkezi amaçların kamufle edilmesi amacıyla birlikte, topluluğunun dezintegrasyonunu ve entitelerin bölüşülmesini istiyor ve böylece kendi etnik topluluğunu, bize tanıdık olan çıkarları için, ayan bir idari ve politik denetimine almak için uğraş veriyor.

Müzakere ilkeleri, bu safhada, özel konular hakkında anlaşmamızı zorlamıyor. Bilinen bir gerçektir ki, paketdeki genel sözleşmelere varılmadan, yani nihai statüs çözülmeden, genel sözleşmelerin hiçbir elemanı hakkında anlaşmanın imzalanamayacağıdır. Bu, Ahtisari'nin, bizim heyetimizin önünde de ortaya attığı ve tesdiklediği bir formüldür. Orada tartışılan incelikler, sadece bağımsız ve egemen Kosova'ya ait anlaşmanın imzalanmasından sonra uygulanabilecektir. Bütün yurttaşlarımızı tam anlamıyla özgürlüğe kavuşturacak yolda Kosova'yı hiçbir şey enegellemez. Ayrıca Kosova enstitülerinin bir süreci olarak Kosova'da yerel idare reformu da, statüs ve müzakerelerin bir bölümü olmayarak, müzakerelerin bir parçası olmaya devam ediyor.

Uluslararası arabulucu, genelde kurbanı baskı yapmaya devam ediyor

Emrush Xhemaili, merkezi ve yerel seviyede kendi kendini yönetmeye yetenekli olarak Sırbistan'dan ayrı bir Kosova yönündeki çabaları ve Kosova'nın, uluslararası

topluluk ile işbirliği sayesinde istenen amaca ulaşılması çabalarını destekledi. Kosova'da hiç kimse, Kosova'da serbes olarak devinmeyen esirlerle ya da ayrımcılığa uğramış farklı düzene sahip yurttaşlarla Avrupaya gitmeyi düşünmüyor, aslında yasa önünde herkesin eşit olduğunu düşünüyoruz. Statüye ait Kosova grubunun çabalarını ve Haziri'nin öne sürdüklerini destekliyorum. Onun ne kadar başarılı olduğu, sonunda gözükecektir. Bu büyük bir sorumluluktur ve bizim grubumuzun durumu kolay değil. Grubun asıl pozisyonunun ağır-

lığı, sonunda herşeyin iyi olacağına dair söz vermeye dayanmakla birlikte ayan olmayan ülke statüsünden kaynaklanmaktadır., uluslararası çapta tanınmış devlet strüktürü tarafından desteklenen Sırp tarafı ise aksi yönden hareket etmektedir. Yine sadece kurban olan Kosova'nın geleceği konusunda tartışılıyor, saldırgan ülkenin geleceği garanti altına alınmış, dokunulmaz ve değişmez olarak kalıyor. Sırbistan'ın, var gücüyle, ülkemizi zarara uğratmak için yorulmadan çalıştığını görüyoruz. Uluslararası arabulucunun, genelde kurbanı baskı yaptığını, saldırganı ise, devamlı kolaylıklar sunduğunu da hepimiz görüyoruz ve bunun sonucu olarak, bizim heyetimiz gelecekte daha da zorluklarla karşılaşacaktır. Xhemali konuşmasının devamında şunları da dedi: Kosova Heyeti, bu Meclis tarafından verilen yetkiye sadık kalmadı. Söz konusu yetki ile, ülkenin merkez idare statüsü için hiçbir resmi garanti verilmeden, Kosova topraklarında yerel idarenin reorganizasyonu gibi, Kosova'nın iç örgütlemesi konusu hakkında görüşmeler kapsamamıştır. Kosova Heyeti müzakereleri örgütleyene, bu görüşmelerde kendini hakeşitli hissetmediğini ve özrsüz olarak baskı altında olduğunu söylemedi.

Yurttaşların karar alma sürecine katılımı, daha etkili hizmetlerin sunulması

Kosova Meclisi'ndeki AAK Grup Şefi **Gjylnaze Sylja**, Yekvücutluluk ekibini ve bu ekibin, yerel idare reformu konusuna ilgili stratejisini yan-

sıtan evrakını destekledi. ?darenin yurttaşlara yakınlaştırılması, yurttaşların karar alma sürecine katılımı ve Kosova yurttaşlarına daha etkili

hizmetlerin sunulması için Kosova'da yerel idare reformunun gerekli olduğunu ve yararlı bir süreç olduğunu düşünüyoruz, dedi Sylja. Kosova Meclisi'ndeki AAK Grubu, yerel idare reformu ile, Kosova'nın bölüşüleceğini ya da bölgelere ayrılacağını düşünmüyor, çünkü, Hükümet ve Yekvücutluluk Ekibi tarafından sunulan genel kavram buna müsaade etmiyor. Şansına bu konuda, idare ve muhaleffet arasında oybirliği sağlanmıştı. Yine de, Kosova yurttaşlarına karşı samimiyet adına, şu gerçeği de açıklamak gerekir: yerel idare reformu, iyi ve etkili yönetimi, idarenin yurttaşlara yakınlaştırılması özelliği açısından başka özetinde azınlık yönünü de içerir ve böylece Kosova'daki azınlıklara, eğitim, sağlık ve kültür alanlarında daha büyük hakları öngörür. Ayrıca, yerel idare reformunun, Kosova'nın nihai statüsünün saptanmasından sonra yapılması takdirinde, bizim için daha başarılı ve kolay olabileceğine dair bir sonuçta bulunduğumuz da bir gerçektir. Buna rağmen, uluslararası topluluk bizden, statüs sonrası da azınlıklara hakları garanti edeceğimiz durumda olduğumuza dair bizden garanti, daha doğrusu tasdik istedi. Kosova'nın bu testten de geçeceğine ve Kosova'da Sırp enklavalarını (oturma yerlerini) karşılıklı olarak bağlayabilecek koridorlerin kurulmasını, hiçbir koşulda kabule tmemekle birlikte, azınlık haklarının korumak için sorumlu ve yetenekli olduğunu tasdiklayacağına inanıyorum.

Gjylnaze Sylja, Yekvücutluluk Ekibine ve Hükümete, Ahtisari sayesinde bu süreçte, uluslararası topluluğa ve Sırbistan Hükümeti'ne, Kosova'daki bütün bölgelerin, Kosova Hükümeti ve bu yetkiye sahip UNM?K'in denetimi ve idaresi altına alınacağına dair önceden garanti almadan, Kosova'da Ademi Merkezciliğin uygulanamayacağını bildirmelerini rica etti.

Herşeyden önce bu, sistemli sorunu teşkil etmektedir. Burada genelde, ademi merkezizetiçiliğe ait müzakereler hakkında, başta Sırp azınlığının sorununu daha ayan bir şekilde tanıtmak amacıyla azınlıkların sorunundan bahsedilmektedir. Şimdiye kadar yapılan müzakereler, Kosova'da yaşayan Sırp azınlığının bu günkü ve yarınki durumuna aittir. Ve bunu tüm milletvekilleri ile yurttaşlar iyice gözönünde bulundurmalıdır. Sırp'lara ait bölgelerin kurulması, entegrasyonu körüklediği için iyi bir çözüm yolu değildir. Eğer bu bölgeler, duvarlarla sarılı cennet olarak tanımlanmış olsaydı, o zaman bu cehennemden başka birşey değildir ve bunun gözününde bulundurulması gereklidir.

Politik temsilcilik ve etkinliğin devlet disiplini

Kosova Meclisi'nin Uluslararası

İşbirliği Komitesi Başkanı **Sabri Hamiti**, Meclis'te bu konudaki tartışmanın gerekliliğini

olduğunu ve bununla bütün ilgilerin tükenmeyeceğini, ne de özel kararların getirilmeyeceğini ileri sürdü. Biz, bu Meclise bir kere önerilen kişilerin, her zaman için görevine uygun olarak sorumlu olması ve politik sorumluluğunun saptanması konusunda oydaş olduk, ben bunu, Politik temsilcilik ve etkinliğin devlet disiplini olarak adlandırmaya cesaret eiyorum. Biz burada, müzakere grubu adına konuşanları dinleme fırsatındaydık, iki-üç gün önce ise komisyon önünde Kosova Başbakan yardımcısı Lytfi Haziri rapor sundu. Ancak o, bu toplantıda Hashim Thaçi'nin de bulunmadığını sordu. Bu sorumsuz bir davranıştır, diye vurguladı Hamiti.

Bu müzakere safhasında bizi ilgilendiren şey, orada konuşulanlar, önceden konuşulanlar ve ileride konuşulacak olan konular hakkında bilgimizin olmasıdır. Görüşme konuları hakkında farklı söylemler vardı. Bizim vurguladığımız, Kosova'nın uluslararası tanınmasıdır, buysa, bizim ortaya attığımız göre, merhum ?brahim Rugova'nın ağzından düşmeyen şekildeki konuşmasına göre, bağımsızlığın diplomatik politikasına aittir. Bu konudaki bizim düşüncemize gelince biz bunu referandumda ve Meclis'te tasdiklamışızdır, öyleki bununla ilgili daha çok konuşmak gerekmez diye düşünüyoruz.

Bizim müzakere grubumuz, bizim uluslararası arkadaşlarımız ve uluslararası müzakere takımı ile birlikte bunu gerçekleştirmek istiyorsak, Kosova'nın sistematik iç konularını düzene koyulmasını oluşturan çok sayıda konuların ele alınması gerekir. Burada Haziri'nin ortaya tığı gibi bunların bu kadar basit konular olmadığını, daha doğrusu, müzakere gruplarının enstitüler dışındaki karşılaşmalar süresinde ortaya attıklarına göre bunun bu kadar kolay bir konu olmadığını vurgulamak isterim. Bizim ise bunları gazetelerde okuma fırsatımız vardı, bunlar, sivil toplum grupları, politik partilerinde vs. gibi fırsatlarda da ortaya tılmış konulardır. Bana göre bu, çok daha bileşik bir sorundur. Tartıştığımız sorun, Ademi Merkeziliğin konusuna aittir. Yerel idarenin yurttaşlara daha da yaklaşması için bazıları bunu idarenin reformu olarak adlandırıyor. Buysa, çağdaş ifade şeklini oluşturmaktadır. Zamanında ben bu Meclis'te, Ademi Merkeziliğin, bi yerde belirli bir merkezi idarenin var olduğu anlamına geldiğini söylemiştim, Kosova'nın ise hala böyle bir merkeze sahip değildir.

Sorun buradadır, çünkü Kosova'nın geçici organları, Anayasa Çerçevesi'ne göre yarım idareye veya reaş idarenin sadece dört birine sahiptir. Ademi Merkezilik neye aittir? Biz belediyelere neler verebilir ya da aktarabiliriz? Buna göre bizim, bir çeşit iç örgütlememiz var, daha doğrusu, yerel idarenin inşa edileceği bir çeşit ağıımız var. Bu sistemle ilgili bir sorundur.

Birlik Gurubu'nun, çalışmaları gereken şekilde yürütecek Yönetmeliği olmalıdır

Kosova Meclisi'ndeki PDK Grubu Şefi **Jakup Krasniqi-** Bu müzakere

erelerin tamamlanması çoğunluğun iradesine bağlı olacaktır, aksi takdirde bu sürecin hiçbir anlamı olmayacaktır. Konuyla ilgili sayısız eksikler mevcuttur. Çoğu kez müzakereler ekibi olarak adlandırmış olduğumuz Birlik Gurubu'nun, sözkonusu gurup ile Meclis ve bununla birlikte serbest seçimlerin sonucu olan diğer enstitüler arasında, belirli temasların kurulabileceği Yönetmeliği yoktur. Birlik Gurubu'nun bu salonda mevcut olmamasına rağmen, onların Raporu hakkında tartışmamız anlamsızdır. Bu Meclis tarafından Birlik Gurubu'nun seçilmesine rağmen, sadece bu gurubun Meclis önünde, Viyana'daki müzakereler süreciyle ilgili bilgi vermesi için yasal hakkı olduğu farkedilmektedir. Ben prensipte, Meclis'in Uluslararası ?şbirliğine ait Komisyon Başkanı Sabri Hamiti'yi destekliyorum, fakat eğer daha prensipiyel olmak istersek, o zaman Hamiti, Birlik Gurubu'nun, Çalışma Yönetmeliği'ni hazırlaması için

seferber olmalı ya da bu gurubun yöneticisi olan Kosova Başkanı müzakereler sonucu nereye kadar varıldığı hakkında Meclis önünde Rapor sunmalıdır. Şunu da belirtmem gerekir ki, Birlik Gurubu, gündem sırasından bazı konuları geri almalıdır, çünkü düşünceme göre, bu Mecliste oy almayan bazı uzmanlar ya da heyetimizin bazı üyelerinin, bu Meclis ve Kosova enstitüleri ile yurttaşları için en önemli sorunlardan biri olan konu hakkında Rapor sunmaları doğru değildir. Raporu sunan kişi ya da Birlik Gurubu, bu Meclis önünde bütün gerçekleri ortaya atmalıdır. Bana göre, Viyana'da, ne yerel hükümet reformu ne de ademi merkeziliğin hakkında konuşulmadığı gerçektir. Viyana'da sadece ademi merkeziliğin bölümü, daha doğrusu Kosova enstitülerinin çoğunluğa değil, Sırp azınlığına neleri sunduğu hakkında konuşulmaktadır, öyleki Kosova Heyeti, uluslararası faktörün arabuluculuğu sayesinde sadece bu konu hakkında Viyana'da Sırp tarafıyla görüşebilir, nitekim yerel yönetim reformu ile ademi merkeziliğin Kosova'nın, daha doğrusu gelecekteki bağımsız ve egemen devlet Kosova'nın sorunudur. Böylece, şunu kabul etmemiz gerekir ki, bu müzakereler sadece Sırp tarafının çıkarlarının yerine getirilmesi amacıyla yapılmaktadır. Birlik Gurubu'nun ihtiyaçları için gereken belgelerin hazırlanmasıyla ilgili sorumlu olan Politik gurubunun üyesi olmama rağmen, şunu belirtmem gerekir ki, Birlik Gurubu, Meclise ve bu Meclisin milletvekillerine, Viyana'da sunulan belgeler hakkında bilgi vermesi gereklidir. Maalesef bu bu güne kadar yapılmadı. ?kincisi, bizleri yanıt olarak hazırlanan şey değil, Viyana'da görüşülen bu belgedeki bazı konular kaygılandırmaktadır. Herşeyden önce bizleri, Birlik Gurubu tarafından hazırlanan

ve onaylanan belge değil, karşılaşmış olduğumuz konular kaygılandırıcıdır, çünkü bu konular bir şekilde bizleri, ileride nelerin görüşüleceği ve müzakere sürecinin nasıl geçeceği düşündürmektedir.

Kosova Meclisi'ndeki Entegrasyon Gurubu üyesi **Numan Balić**- Biz,

Kosova'nın ilerideki statüsüyle ilgili görüşmelere tamamiyle katkıda bulunmak ve aynı zamanda kendi gurubumuz,

topluluklar ile politik partilerimizde, başlatılmış olan müzakere süreçlerinin tümünü desteklememiz amacıyla beraberliğin sağlanmasını ve bu müzakerelere katılmak istiyoruz. Dolayısıyla biz kendi hakkımızı ve bununla birlikte müzakereler sürecinde eşit haklara sahip olmak istiyoruz. Söz genelde entegre olmuş azınlıklara, yani Boşnak, Rom, Türk, Mısırlı ve Haşkalilere aittir ve tartışılan konu özellikle azınlıklar konusudur. Tabi ki biz, Ademi Merkezîyetçiliğin hem coğrafya, hem de kültür açısından görüşülmesinin gerekli olduğu bilincindeyiz, ama kaçınılmaz ve gizlenmeyecek olan uluslararası topluluğun baskısı, ademi merkezîyetçilik sistemi sayesinde bu konunun herşeyden çok özel azınlık konusu olarak kabul etmemizi gerektirmektedir. Azınlıklar topluluğuna ait olan konuların görüşülmesi sırasında, azınlıklar topluluklarının ihmal edilmesi hiç de doğru değil. Azınlıklar topluluklarının ihmal edilmesi kime fayda veriyor. Eğer, Kosova toplumuna entegre olan Türkler, Romlar, Boşnaklar ve diğer azınlıklar ihmal edilirse, Kosova'nın bundan ne gibi çıkarı olabilir. Biz tamamıyla katkıda bulunmaya çaba sarfetmekteyiz ve biz sadece ilişkilerin düzgün olmasını, müzakerelere

katılan kişinin bu toplulukların tümünü temsil etmesini ve çıkarlarımızı korumasını istiyoruz. Çünkü düşünceme göre, herhangi bir manipülasyon sistemi, ne Kosova için, ne de bizim için iyi değildir.

Kosova Meclisi'ndeki 6+ Grubu Şefi **Džezair Murati**- Bu gurup, Kosova

Müzakereler ekibinde sağlanan beraberliği selamlamaktadır. 2 Mart tarihinde Strasbourg'da yayınlanan bir belge var ve

bu bana göre Kosova'da Azınlıkların Korunması'na ait Çerçeve Belgesi'nin bir an önce gerçekleşmesi gereklidir. Söz konusu belgede, bu gibi azınlıklar haklarının Kosova'da nasıl gerçekleştiğiyle ilgili daha içerikli inceleme sunulmuştur. ?ster uluslararası topluluk, ister de bizler burada çoğu kez Sırp azınlığının haklarıyla uğraşmaktayız ve çoğu kez hepimizin entegre olmuş topluluk olarak adlandırdığımız diğer azınlıkların haklarını ihmal ediyor ya da es geçiyoruz.

Kosova Meclisi'ndeki ORA Reformcular Partisi Grubu Şefi **Teuta**

Sahatçia- Birinci ve ikinci toplantıda görüşülen konular oldukça somuttur. Her yurttaşın tüm enstitülere katılma hakkının olması ve özellikle daha iyi bir

yaşama sahip olabilmesi için, Ademi Merkezîyetçilik sürecine olumlu yaklaşımın sağlanması istenmektedir. Düşünceme göre, heyetimiz bu yönde oldukça başarılıdır, bundan ötürü de bizler, bu Meclis tarafından seçilen Müzakere Gurubu'nun da, Kosova'nın nihayi statüsüyle ilgili müzakerelere

katılacak olan temsilcilerin seçilmesi doğrultusunda destek aldığını gözönünde bulundurarak, onların olanaklarına güvenmeliyiz. Topluluklar sözkonusu iken, ben ayrıntılara geçmek istemezdim, ama müzakerelerde Sırp olmayan toplulukların da yer aldığı sanıyordum, fakat Müzakereler Gurubu'nda onların kimin tarafından temsil edileceği ve onların sesinin işitilip işitilmeyeceği, Danışma Kurulu çerçevesinde çözümlenmesi gereken iç sorundur.

Milletvekili Ramadan Kelmendi-Ademi Merkezîyetçiliğe ait müzakereler, Mitroviça'nın hala bölünmüş olduğu ve hukuki açıdan hala çözümlenmeyen açık sorunların mevcut olduğu dönemde başlamıştır. Müzakereler Gurubu hala Mitroviça'nın entegrasyon süreciyle ilgili stratejiyi sunmamıştır.

Milletvekili **Mahir Yağcılar**- Bizler

hepimiz, Kosova'nın oldukça hassas bir dönemden geçtiği ve halkın iradesi neticesinde siyasi çözüme ulaşılmasında bulunduğu bil-

incindeyiz. Fakat, böyle bir çözümün sağlanması için müzakere sürecinden geçilerek, yeni Anayasanın hazırlanması ile getirilmesi, yerel yönetim reformunun gerçekleştirilmesi ve uluslararası toplulukla işbirliğin devam etmesi gereklidir.

Türk topluluğu ve diğer topluluklar açısından, müzakereler heyetine tüm toplulukların katılması prensiplerinin ve müzakereler belgeleri ile Kosova'nın nihayi statüsünün çözümlenmesine Türk ile diğer topluluklar istemlerinin yerine getirilmesi prensiplerinin zamanında saptanması oldukça büyük önem taşımaktadır.

Maalesef, bilindiği gibi ne Türk

topluluğu, ne de diğer toplulukların, Ana müzakere ekibinde ya da diğer müzakere gruplarında katılımları sağlanılmamıştır. Müzakereler sürecine sadece Veton Suroi'nin yönettiği Topluluklar Danışma Kurulu sayesinde temesta bulunmaktayız. Bu güne kadar 3 toplantı gerçekleştirilmiş ve bu toplantılarda genel sorunlara değinirken, hala tüm sorun ve isteklerimizin yerine getirilmesi yolları sağlanılmamıştır.

Müzakere süreci esnasında bizim için tek mantıklı olanı, öneri ve isteklerimizi asıl Kosova Müzakere ekibine verme imkanı olmasıdır. Ayrıca bu isteklerin, evrakların kabul edilmesinden önce ve Viyana'ya gitmezden önce belli müzakere grupları tarafından görüşülmesi ve değerlendirilmesi önemlidir.

Viyana'daki görüşmelere katılan temsilcilerimiz sadece Kosova çıkarlarının savunucusu olurken, burada yani Mecliste, Danışma Kurulu ya da müzakere gruplarında toplulukların savunucusu olmalıdırlar. Yerel yönetim reformu örneğine gelince, uyarımız, dillerin kullanımıyla ilgili yüzde 5 barajın öngörülmemesidir. Önceden kazanılmış haklara dayanarak ve Türk dilinin tarihi ile geleneksel bir dil olduğundan dolayı, bu barajın kaldırılmasını istiyoruz. Bu konu hakkında Danışma Kurulu'nda da soru ve uyarımızı vermiştik, fakat hiçbir uygun cevap alamadık. Bundan dolayı toplulukların hayati çıkarları ve özel konularda, Müzakere ekibi tarafından duyarlılık sağlanılmalıdır ki, tutumlar ve kabul edilen evraklar Kosova'nın tüm topluluklarla birlikte olduğunu yansıtmalıdır.

Meclis Başkanı Kolë Berisha-Meclis'in Başkanlık Kurulu, bugün burada Hashim Thaçi ile Lytfi

Haziri tarafından Raporun sunulacağını sanmıştı. Fakat, Hashim Thaçi rapor sunmaktan vazgeçip, bugün sizlere sadece Başbakan yardımcısı Lytfi Haziri açıklama yaptı. Aynı heyet, daha doğrusu hem birinci, hem de ikinci toplantıdaki oluşum aynı olduğu için, sözkonusu Raporun, bu gurubun iki üyesi tarafından sunulmasının gerekli olmadığı düşünüldü.

Sabit Rahmani- Sırp olmayan toplulukların Viyana Heyetinde de çalışma grupları şeklinde katılmaları için seferberliğini gösterdi.

Xhavit Haliti- Bu gün sözkonusu konu hakkında tartışmanın yapıldığı gerçeği, birkaç faktörü kapsadığını göstermektedir. Örneğin, Kosova

Kurtuluş Ordusu ve özellikle kendi hayatı ile Kosova için savaşan tüm insanların seferber olması. Real olarak bakılırsa, uluslararası topluluk Kosova'nın bağımsız olmasının gerekli olduğunu ayan bir şekilde açıklamıştır, bundan ötürü de kabul edip etmeyeceği ya da Kosova'nın şartlı ya da şartsız bağımsızlığa sahip olup olmayacağı hakkında tartışmaların yapılması yersizdir bence. Bununla ilgili karar alanlar, daha doğrusu Güvenlik Konseyi üyeleri Kosova'nın bağımsız olmasının gerekli olduğunu belirtmişlerdir, oysa bu gruplardan hiçbiri Viyana'daki görüşmelere katılmadı ve bunu imzalayamaz, bunlar bazı sorunlar için oraya giden teknik gru-

plardır, öyleki bunlardan birini Başbakan yardımcısı Lytfi Haziri, diğerini Kosova Demokratik Partisi Başkanı ve Birlik Gurubu üyesi Hashim Thaçi yönetmekteydi.

Bu gün Kosova, herhangi bir siyasetçinin satabileceği ne altınla dolu, ne de tahılla dolu çuval değildir. Bu hiç kimseye müsaade edilmeyecektir.

Çişleri Bakanlığı'nın kurulmasına rağmen, sözkonusu Bakanlıktaki Bakanın, göreve geçmezden önce, bu Meclisin aracılığıyla, uluslararası topluluk ile Kosova'daki Sırp topluluğuna belirli garantilerin sunulacağı belirli plan ya da programı sunması ve bununla birlikte hakları çiğnenmiş sanılan tüm yurttaşlar için güvenlik sisteminin kurulmasıyla ilgili bu Bakanlık tarafından uygun bir planın hazırlanması gereklidir ve bu görevlerle ilgili sorumlulukları sözkonusu Bakanlık üstlenmelidir. Aynı zamanda, Sırp kiliselerinin korunmasını başkaları değil, bu Bakanlık garanti etmelidir.

Alush Gashi- Gördüğüm kadarıyla şimdiye kadar yapılan tartışma sırasında, Kosova Meclisi'ndeki Kosova Demokratik Birliği Grubu milletvekilleri Kosova sorununun başarıyla çözümlenmesiyle

ilgili önerilerde bulunmaya çalıştılar. Bu münasebetle, Kosova Demokratik Birliği siyasetinin ve aynı zamanda onun seçim programının gerçekleşmesi için yükümlü olan Kosova Meclisi'ndeki Kosova Demokratik Birliği Grubu adına, Kosova Demokratik Birliği'nin, Kosova Meclisi'ndeki kendi Meclis grubu sayesinde, Kosova sınırlarının değişmemesiyle ilgili Temas Gurubu'nun tutumunu desteklediğini belirtmek istiyorum. Üyelerimizin ortaya atmış oldukları önerileri ve tartışmaları, onların kişisel tutumları olarak kabul edilmelidir. Kosova Demokratik Birliği ile Meclis grubunun politik tutumu, Kosova sınırlarının zedelenmemesi anlamına gelmektedir.

